

רֹבֶל=נוּמְעָר פֿוֹל "בְּרִישָׁם פֿאַלְהָסְפֿלָאנְ"'

Oplata pocztowa uiszczona ryczaitem

NAJER FOLKSBLAT

פרקיוו 40 גראשען

הירט 42 זרפתע

የኢትዮጵያ ቢሮ

頁-107

Łódź, Piątek, 6 lipca 1934 r.

צוועלפטער יאהרגאנגע

7

No. 157

כתובת המערכת: לודז, פולני 21, טל. 224-71. — 224-71, טל. פולני 21, לודז, אדres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

גַּשְׁמָאָרֶב בְּצֵל חִיִּם נְתָמוֹ בְּרַאֲלִיכָּן

ושיטאמיר, והוא על האט געמאָט אַבְהָזִיבָּעָן מַרְאָבָּס
טָפָּו וּוְגָעָן תְּכִלֵּי. [1]
אי זשיטאמיר האט ביליק גוֹתְּהַגְּדָּעָלָט נְסָט
וואַלְּקָד. דָּעַרְתָּה אַיִּז עַיר אַחֲרָעָק קִיּוֹ סָאַכְּאַתְּיָעָז, וְאַז
עַד אַיִּז גַּעֲזָוָן אֶל הַפְּבָּרְאָאַשְׁעָר לְעַהְרָעָד. אַיִּז
נוֹעַר צִיְּתָה האט ער פָּעָרְעָמְנָלִיכְט שְׂרִים אַיִּז
הַשְּׁלָחָה" אַיִּז אַגְּדָעָרָע הַנְּבָעָרָאַשְׁעָז אַלְיסָגָבָעָן.
בִּילְּקָס בְּאַמְּרוֹן אַיִּז שְׁנָעֵל פָּאַפְּלָעָר גַּעֲזָוָרָעָן. ער
הַאֲטָה דָּה דָּעַרְבָּהָא בְּעַזְעָס אַיִּז אַדְעָס, גַּעֲזָעָנָט גַּעֲזָעָנָט
דוֹרְקָעָס" אַיִּז אַיִּז 1905 גַּעֲרִינְגְּנָעָט דָּבָט פָּאַלְּגָא
"מוֹרָה"

פְּפָרֻעַנְמָלִיכֶם גַּזְבָּאָרוֹן אֵין 'הַזָּמָן' אֲגַטְּוּעַ; בְּזַה
מַעַן, 'מַשָּׁא נְמַרְכָּב'.

סֵנוֹ דָּאוֹן אֵין בִּיאַלִיקָם נְגַמְּעַן שְׁנַעַל גַּדְעָן
וְאַקְסָפְּרוֹן. אֵיךְ 1921 פְּרַעֲלָאָת בִּיאַלִיקָם דִּידְרַעְנָדְרָן
רַעֲבָפְּרָלִיק. עַמְּלִיכְבָּעַן אַהֲרָן וְאַמְּגָנָם טַרְ אֵין דִּיסְטָשָׂן
לְפָנֶרֶן אֵין אֵינוֹן 1924 בְּפָעָמָצָן עַר זִיה אֵין אַרְץָן
יִשְׂרָאֵל, אֵין דָּגָן גַּעַזְוָן אַוְזָנוֹן אֵין תַּלְאַכְבִּיבָּן
אַנְדָּרְהַלְּה גַּסְטָן, וְזַלְכָּבָעָן אֵין דָוָהָן צִירָהָן
גְּלַוְרְסָהָן גַּלְוְרָאָהָן אַוְיתָן וַיַּזְבָּחָן.

בִּיאַלִיק אֵין דָעַר גַּרְעָסְטָעַר הַכְּבָרָאָמִישָׂעַר פְּלָעָן
עַז פָּוֹ דָעַר בְּיִינְרְגִּיטָן; וְהַהְאָתָא אָוִיהָ גַּשְׁרְבָּעָה
וְהַלְּשָׁן, קַפְּבָעָר וְוִינְבָּעָן.

ה' ידועה וועגן מוויט פון גראיספונ באלגא
באלגא דיקטער האט זיך בליז-שועל פערשטייט
צונדרשטוו דער ווינער יידישע בזפעל-קערונג, אַ
וואָס-סְפֶּנְדֶּרְגָּלְטֶהָן פְּרוֹזָעָר.

ה' ג. ביאָלִיק אַין גַּפְּזַיְּרָוּ גַּעֲזַעְצָעָן עַשְׂרָה
בְּסִבְתָּה 1873 אַין זָאָרָךְ רַאֲזִי (וְאַחֲלָן) בֵּין אַבָּא
אַרְמִינָן קְרֻעַשְׁמָעָר. אַלְכְּ קִינְדְּ האָט זַה גַּעַד
פְּלִינְגְּנוּ אַין צְשִׁיטְאַמְּדָן. צַדְּ 7 בְּיאָלִיק אַין אַיְזָן פְּאַד
סְפֶּנְדֶּרְגָּלְטֶהָן אַיגַּע-שְׁטַפְּרָבָעָן אַין דָּאוּ האָט זַה פְּאַר
דָּעַם קְלִינְגָּם בְּיאָלִיק אַנְגַּעַהוּבָעָן אַין אַפְּרִיעַס כְּפָה
לִיזְעָן. טַהָּרָה גַּעַלְעָטָן אַין שְׁוֹעָרָה בְּוֹטַה דָּעַר
וְיִהּעָזְבָּר, אַ פְּאַבְּאַטְּמִישָׁפְּרָמְעָר יְהָדָה, האָט אַיהֲם
בְּעַזְמָנוּן אַזְמָה עַצְמָהָבָג אַזְמָה זַוְּהָר שְׁטַפְּנָג
סְפֶּנְדֶּרְגָּלְטֶהָן.

שַׁוְּזָה אַין דַּי יְבוֹנָעָ אַתְּרָעָן האָט בְּיאָלִיק אַ
רְזִיזְסְּפָּטוּזָן גַּעֲזַעְצָעָן פְּעַהְגְּקִיטָעָן, צַדְּ 12 יְאָהָר
הָאָט עַד שְׁלוֹן גַּעֲקָעָטָן דָּעַם "כּוֹזֶר", מַולְהָ -
בְּבָכְלִים" כְּדָלָה. צַדְּ 13 גַּעַלְעָטָן פְּעַלְמָאָות עַד זָאָם
חוֹדְרָה אַפְּוֹן הַזְּבָטָה אַלְיָוָן אַין צַי לְעַזְנָנוּ אַין דָּעַר יִשְׁיבָה.
שְׁפַעְטָה אַין עַר אַזְוֹעַגְתָּאָין דָּעַר וְאַלְאַשְׁבָּרָיִשְׁיָדָה
בָּה אַין זָאָרָךְ האָט עַד אַנְגַּעַשְׁאַבָּעָן זַיִן עַזְשָׁט
הַעֲבָרָאִישׁ לְאֵךְ: "אַל הַצְּפָהָר".

עַזְשָׁט עַפְּגָּבָעָ האָט זַה אַזְגְּבָּצְיִיכָּעָט מִיטָּא
חַשָּׁק צַר בְּלִילְגָּג אַזְמָה בְּיאָלִיק האָט זַה בְּעַזְמָנוּן
עַד לְעַזְמָנוּן רְסִישָׁ. שְׁפַעְטָה אַין עַד אַזְעָעָן קִיזְזָ
פְּאַזְזָק לְעַזְבָּעָן וּוּלְלִילְכָעָק לְקָהָמָהָם, צַלְבָּעָן זַיִדְעָם
צְוָתָה אַזְמָה עַד זַה אַמְּגַעְקָרָהָט אַיִ

A black and white portrait of a man with dark hair, wearing a fedora hat and a dark suit jacket over a light-colored shirt. He is looking slightly to his right. The photograph is set within a larger frame with a thick black border.

ח. נ. ביאליק

חַיִים נָחָמָז בְּיַאֲלֵיכָה

נְעִוָּרֶעָי תַּרְלָג — גַּעֲשְׁטָאָרְפָּעָן כֵּא תָּמוֹן תַּרְצָד

ווערטש, וווען עם איז זיגגענאלען. דער אַוונענד איז בעקמבען די פָּטְמָאַלָּעַ זונְדָּזֶהָגָג אַין בִּיאַלְּגָיָס אַעֲבָדָּזֶשֶׁטֶןָן. דער קְרָאנְקָעָר הָאָז זֵד גַּעֲבָעָט פָּרָאַן חָאָרַן. זָקָן הַלְּפָנִים אַיז גַּעֲוֹעַן פָּרְשָׁפָעַתְּגַת. אַיז גַּעֲצָעַלְמָטָעַ מִינְטוּעַ נַגְּדָעָם הָאָז חַיִּים גַּעֲמָן בִּיאַלְּקָן אַוְסְגָּעַחְוִילָּכְטָן דִּי נְשָׂמָה. די דָּאַקְטָּהָרִים הַאָבָעָן פָּעַטְגָּעַשְׁטָלָטָן. אָנוּ דָּאָר

בנורווגיה נתקיימו אוניברסיטאות פנו א פראטנטס ברגן פנו ד לולט-גופנסון (טומאלא).

Łódzkie Towarzystwo Elektry **(Elektrownia Łódzka)**

**Spółka
Akcyjna**

zawiadamia Sz. P. P. Odbiorców, że została wprowadzona dla celów gospodarstwa domowego taryfa dwuczłonowa, która może być stosowana zamiast dotychczasowej taryfy na oświetlenie (74 gr./kWh), przyczem przy stałej, zależnej od dotychczasowego zużycia opłacie (ryczałcie).

CENA ZA 1 kWh WYNOSI TYLKO 25 gr.

Stała opłata roczna, obliczona indywidualnie na poszczególnego
Odbiorcy, wahać się będzie w następujących granicach:

dla 1-izbowego mieszkania od Zł.	9.—	do	Zł. 33,75	rocznie
" 2-	" "	" "	9.—	" 44.—
" 3-	" "	" "	13.50	" 67.50
" 4-	" "	" "	18.—	" 112.50
" 5-	" "	" "	27.—	" 157.50
" 6-	" "	" "	36.—	" 202.50

" 7- " 45.—
L. S. — is a bird known among the Indians as the "black-

BIURO PROPAGANDY PRZY ELEKTROWNI
ul. Piastów 153 tel. 124-82

Fabryka Wyrobów Wełnianych PINKUS GERSZOWSKI i S_A

73 PIOTRKOWSKA 73

TEL. 106-04, 126-03.

Fabryka: Stanisława 12, tel. 136-19.

POLSKO-DUNSKA Fabryka Farb Drukarskich

KRAKÓW, POWIŚLE 9. ● Fabryka : Konopnickiej 90. ● Telefony : 173-83 i 181-23.

POLECA: Farby drukarskie, litograficzne, offsetowe i rotacyjne, oraz pokosy i chemiczne artykuły pomocnicze dla celów graficznych.

SP, Z-O, O.

בעל אבטמאכונג.

דרכומיט מוצקען מיר בעקבאנות דער ג. קונגרסzapft, או דער טאָרנטאָק
איון די מעכאנישע טישלעררי איזן די אנדערצע אַפְטִיילְגֶּנְגֶּן, וועלכע זענען
צ'יליב דער שרפה נישט געווין טפטעיג, זענען פוי הײַונטיגגען מאָן אוֹ
אוֹיפְּסְנֵי טעטינָן.

Przemysł drzewny
„Maksymilian Jakubowicz”

Sp. Akc.

INTROLIGATORNIA

FABRYKA KSIĄG HANDLOWYCH I KOLEKCYJNYCH

Ch.D.Szyszewicz

Łódź, Piotrkowska 26, tel. 133-86
poleca P. T. Przemysłowcom i Fabrykantom swoje znane wyroby, a specjalnie kolekcje i karty kolorów (na nadchodzący sezon jesiенно-zimowy)—wg. najnowszych wzorów zagranicznych, artystycznie wykonane .Księgi handlowe) we wszelkich rozmiarach i grubościach lub wg. schematu.

Posiadam stale na składzie: księgi handlowe, segregatory, kopiąły, skoroszyty i t. p. Wykonuje również wszelkie roboty drukarskie po cenach konkurencyjnych.

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁU DRZEWNEGO

„SILVARS“ Spółka z ogr. odp.

Łódź, ul. Srebrzyńska 2/4. ● Centrala tel. 226-00, 227-00

Adres telegraficzny „Varsil“ Łódź.

עלענאנט ש עה ז היינסטערעריך אווי זענען דיע פּוֹ דָעֵר פּוֹרְמַע **A. Ogórek**

11 ZAWADZKA 11

**רַעַם עַכְתָּעוֹ גַּוְתָּעוֹ בִּשְׁרוֹן בַּיּוֹנִינָה
לֵילָן - לְקִידָּשׁ פִּישׁ**

וַיַּאֲזַב אֶרְגִּינִינְעַלְעַט רַוִּיטְוֹרִיבְּגָעַז אֵין בַּעֲסַעַר קַוּוָּלִיטַפְּסָם
צָו וְעַהֲדָר צַגְעַנְגָּלִיבָעַ פְּרִיוֹזָעַ
פְּעַצְצַאַל פִּיר מַאֲגַעַו אָוֹן צַוְּהָעָר-לְיִידְעַנְדָּע בַּעֲקִימָט מַעַן אֵין דָעַם
בַּעֲקָאנְפָּעַן רַוְּלִידְגַּעַשְׁעַפְּט פִּין

ע. שִׁילְיעָר יִשְׂרָאֵל שִׁיכָּעָר — אַיִן הַאֲבָגָר :

לָאָדוֹן, 1 פּוֹלוֹנָאָצְבָּא, 1, טַלְעָפָאָן 84-107.

האנדרוּס-הארוּס אָנוֹ הַנְּדָעֵלָם-פְּלָאָז

אוזן פיתוח אוניברסיטאי 317

זענען אפונגעבען צו דיספאוציאיע פון דרי היה פערסוייפער אונס סייפער.

אכטונג שומען

פָּנוּ לְאָרוֹן
דער שומטער-צעען שענ��עוויטשא
וועס 5/3 אעדערם גָּלְעָד שומטער וואט
האבען נאך נישט קיין האנדווערער-
קארטטען זָלְעַן קוּמָן אֵין צָעֵן בְּדִי זִיךְרָן
זו בעזרגטען מיט האנדווערער-קארטטען.
די פָּעָרוֹ אַלְמָנוֹג

מִלְכִיגַע מִיטָאֶז
אָאוֹי אָוד דֵיעַישׁ פֿרִישַטְילָן אָונָאנְטְבָּרוּיטָן
דַי גַעַשְמָאָסְפּוֹלְסְטָעַ, בִּילְגְסְטָע אָונָ גַעַזְנְדְסְטָע
אֲכְטָוָנָג, שְׁטוֹרְיַעַנָּע אַלְמָנָס!

- עטפֿעַה לְמַ -

Cafe „CRISTAL”

7 Zawadzka 7

יורישור סאציאלייטישער פינדער-פערמאנד
"פריליער סקליט" (זעטער ארגאניזצי).
מאָרְגַּנֵּן שְׁבָתָה, דעם 7 ייְהִי תָּה. ז. פֿינְקְפֿלִיך 10.30.
קוֹרִי קוֹמֶט מְפַר אַיִן וְפַרְן "נָאָנָג" (וּבַיִסְקָלְאָד) שְׂרוֹדִים פֿסְקָא 17

א פֿיְוּרְלִיכְעָרְטְּ פֿינְדָּעָר - פֿרְיְהָמָרְגָּעָן

(צום אָפְפָאָהָר אַוְיָף דִּי זְמָעָר - קָאָלָאַנְיָעָם)

איין פרָאָגָרָם : 1) אוֹיְקָמָאָרוֹשׁ פָּון גְּרוּסְפָּרָעָסְקָוִיטָן-נוֹרוּפָעָן,
2) אָרְיִינְמוֹהָר-וּוָאָרוֹת פָּון ח' ב. רָזְבִּיגְזּוּוֹיטָשׁ (וּוָאָרְשָׁא), 3) כָּאָר,
4) אִינְגְּצָנְיוֹאַצְּיפָע, 5) רִיטְמִישָׁן-נִימְנָאָסְפִּיק, 6) פָּלָאָסְטִישָׁע
טָעָן, מוֹיָק א'. א.

בעמְעָרְפָּונְגָן : די גָּוֹנְגָעַ הַכְּנָה אַיִן דַּעֲשָׂאִים אַיִן?

BAZAR MEBLI'

Ł O D Z
11-go Listopada 16 | Rzgowska 4
tel. 183-71 | tel. 233-45

פָּאָר בְּעַמְּמָטוֹס כְּפָעִיצְתָּל

שפארט געלד

בָּאַרְוֹרִילִי

לאדוֹן, נאוֹ אֲמִיעֵסָלָא 30 טַל. 58-210
וּוְלְכָע אַיְזָנִינְגּוּ
בִּילִיגָע אָוּן רַעַיְעַלְעַ קַוּעַלְעַ
פָּוּ גּוֹטְעַן קִידְשָׁ=וּרְלִילְ
בֵּין דַּי גַּשְׁמָאַקְסְּטוּ פָּאַל עַסְטַרְגּוּעַר,
אַזְנְגָאַרְוּוּיְנָעַן, וּוי אַוְיךָ אַגְּעַ סַאַרְטָמוּ
לִיקְיָעַר, בְּרַאנְפְּעַנְס אָוּן מַעַהַד.

לאוֹן — וואָרְשָׁא! — **לאָדוֹן!**
הַאֲלָא, לְאַדְזָעֶר יָוָדָעֶן!
ווען איזה פאהרט קייז וואָרְשָׁא און איזה
ווילט קְרַבְרַפְגָּעֵן עַמְּלִיכָּע אַגְּנַעַנְהָמָע שְׁעהָן אַין דָּעַ
גְּזֻזְלָשָׂעַט נְבוּן לִיטָּעָטָען, וּשְׂרוֹנָגְלִיסְטָעָן, אַרְטִיסְטָעָן
קִינְסְטִילָעָר, — דָּאן גַּעֲדָעָנסְטָם: גַּעֲתָ אַין

בָּאָה, בְּנֵנוֹת אֶת
 (א' ב' ח. איזאכ גַּמְטָנֶר).
 לְדִימָסְמָעָר אֲזָן אַיִלְגָּנֶר וְיַדְשָׁעָר בְּבָרוֹךְ-רַעַם מַעֲרָתָן אַיִן
 וְחַדְרָשָׁא פָּזָן דָּעָר וְחַדְשָׁעָר בְּבָרוֹךְ-רַעַם מַעֲרָתָן אַיִן
 בְּשַׂמְמָה אַהֲמָטָע שְׁבִיטָן יְהוָה בְּלִינְגְּטָמָע פְּדוּעָן.
וְשַׁמְמָעָע מִיטָּאָגָע זָן 1.50 זָל.
 אֲזָן אַוּסָט-בָּרוּיט פְּזָן חָוָות קָאנְצָעָרָט אַזְׁדָּאנְסָנִין
 טִימָט אַוְישָׁטְקָל אַפְּסִיגָּוּן דּוֹשָׁאָו-אַרְקָעָסְמָעָר סָאַבָּאָרָעָט-
פְּרָאָגָרָאָם סִימָן אַגְּנָהָל פָּזָן דִּי בְּעַמְמָע סְזִילְיָהָא אַזָּן
 יְבִידְיָה עַד רְטִיחָת עָנוֹן, אַיִיר פְּאַהֲדָרָת קִיּוֹן צָהָרָא?
 צְבָעָנְקָט: צְבוֹמְנָעָר 2 LESZNA 2, C. E. L. BAR. לְשִׁוְנָא 2 אַזְׁנוּן דִּי גַּמְעָנָה
 בְּעַמְמָע טְרָחְוּטָוּן-עַטְרָבְנָגָן. לְשִׁוְנָא 2 אַזְׁנוּן דִּי גַּמְעָנָה
 דִּימְעָנָה. פְּשִׁיכָּוָר, דְּלָאָמָּהָאָמָּהָן, נְאַלְמָהָאָהָן.

אַפְּעַד אַמְּלִיאָן שְׁטוֹרְמִיסְטֶעֶן

זַעֲבָעָן שְׂרֵי צָוְלִיב דַּעַר "רִינְגְּוָנְגּ" דַּעְרוֹוְילִיטֶעֶט בְּעוֹאָרְעֵז פּוֹוּ דִּי בְּרוּבְּנֵעַ רִיְהָעֶז

צְוֹוִיטָעָר בְּאָנָד פּוֹ "פְּעַטְּפָטָר"
לְעַקְסִיקָאָזְן" אַנְגָּעָמָעָן
קִין לְאָדוֹן

שְׁאַכְּפָעָן אֵין גַּעֲקָעָמָעָן אֵין לְאָדוֹן אַגְּנָעָר מִימָּן.
פְּרָבִיגְּטָעָר וְלִמְּן וְלִבְּרָצְווֹוִיגּ, פְּרָטְּקָטָאָר פּוֹ
לְעַקְסִיקָאָזְן פּוֹוּ יְדִישָׁעָן טְעַטְּפָטָר" אָנוּ גַּעֲרָכָט
מִימָּן וְךֿ אַיְגָעָן עַקְמָטְפָּלְעָצָן פּוֹוּ זְוִוְּטָפָן בְּאָנוּ
בְּפּוֹן "טְעַטְּפָטָעָר-לְעַקְסִיקָאָזְן" וְאָסֿ אֵין הַיְנָטָגָעָן וְאָסֿ
לְעַשְׁגָעָן אֵין וְאָרְשָׁאָה.

פּוֹוּ יְדִישָׁעָן טְעַטְּפָטָר
אַיְן פְּלָהָרָמָאָנִיעָ

סְוּוּרָם גַּעֲגָבָעָן מִימָּן בְּנָ-צָיְן וְוִימְפָרָּ
יְכָבֵד וְלִבְּגָעָר אָנוּ פְּלָהָרָמָאָנִיעָן-אַנְסָמְבָּל דִּי
אַפְּרָעָטָעָר, צִים עַרְשָׁעָן מָאָל אָנוּ דָּעַם סְפִּיאָזְן
דַּעַר בְּלִינְדָּר פְּאַיְצָאָזְן" מִימָּן מְבָוק אָנוּ בְּוּגְיָעָן אַיְבָּ
קָאַבְּרָעָטָמְטָשׁ אָסֿ קָטְרָאַקְזָעָטָמְטָשׁ. דִּי פְּיָעָסֿ וְפָרָט
וּשְׁפִּילָט הַיְנָטָגָעָן פְּרִיטָאָזְן, מְגָוָונָט, מְגָרָגָעָן
שְׁבָת 4.30 גַּכְמִיטָאָזְן, 9.30 אַחוּנָט אָנוּ שְׁבָת 12
שְׁרָה.

לִינְדָּר-פְּרִיהָמָרָגָעָן
טְמִזְבָּחָת דָּעַם יְדָה. פָּאָצְן. סְינְדָּרָעָר
פְּטָרָבָאָנְדָן "פְּרִיעָר סְפִּיטָמְטָן"

מְאָרָגָעָן, שְׁבָת 7 יְוִיָּה. 10.30 מְרִיחָה
קְוּמָט פָּגָר אֵין וְאָלָה פּוֹן "גָּאנְגָן" אָגְרָנְדִּיְוָעָר
לִינְדָּר-פְּרִיהָמָרָגָעָן סְפָרָן אַפְּגָוְתָהָרָעָן אַוְיָסֿ דִּי זְוָעָרָ
קָאַלְאָגָעָט, פְּרָוְבָּגָעָן מִימָּן אָפְּרָיְיכָעָן פְּרָגָנָרָטָם.

רָאַדְיָא-פְּרָגָרָאָם

פְּרִיטָאָגָן. דָּעַם 6-טָעוֹן יְוִיָּה 1934
6,35 - גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 מְזִיקָה. 7,10 אַחְמִיקָה. 20.70 חִוְוִוָּדָת
7,05 יְדִיעָות. 7,05 אַחְמִיקָה. 1157 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
7,25 שְׁפָטָטָמְטָשׁ. 7,25 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,03 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 דִּידָוָתָה. 12,05 מְרָעָסָצָן 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,45 אַחוּנָט,
1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 1,55 פּוֹן אַרְבִּיטָסְטָמְטָשׁ.
5 מְזִיקָה. 2 פְּקָסְפָּאָרָט, קָאַמְּגָנָקָט. 4 גְּרָאַמְּפָגָן. 5
אַוְיִדְעָצָמְטָשׁ פָּאָר קָרָאָקָעָן. 5,80 קָגְנָצָרָט. 6 רְגָעָעָן.
7,05 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,05 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,45 שְׁמָמָטָפָּאָן. 7 סְפָרָן
7,25 שְׁוּדָנָעָס. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 סְפָרָטָמְטָשׁ. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ
שְׁוּדָנָעָס. 8,12 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,10 יְדִיעָות. 9,10 קָגְנָצָרָט,
10,15 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,30 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,20 קָגְנָצָרָט. 10,15
רְגָעָעָסְטָמְטָשׁ. 10,30 אַחְמִיקָה. 11 יְדִיעָות. 11 קָמָמָגָנָקָט.
שְׁבָת 7-טָעוֹן יְגָנָן. 6,35 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 11,57 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 12,05 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
1 1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5,25
4 מְזִיקָה. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ.
6,25 קָגְנָצָרָט. 6,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 סְפָרָטָמְטָשׁ.
7,15 שְׁוּדָנָעָס. 7,50 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,50 אַחְמִיקָה. 8,12 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,10 קָגְנָצָרָט,
10,15 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,30 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,20 קָגְנָצָרָט. 10,15
רְגָעָעָסְטָמְטָשׁ. 10,30 אַחְמִיקָה. 11 יְדִיעָות. 11 קָמָמָגָנָקָט.
שְׁבָת 7-טָעוֹן יְגָנָן. 6,35 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 11,57 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 12,05 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
1 1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5,25
4 מְזִיקָה. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ.
6,25 קָגְנָצָרָט. 6,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,15 שְׁוּדָנָעָס. 7,50 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,50 אַחְמִיקָה. 8,12 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,10 קָגְנָצָרָט,
10,15 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,30 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,20 קָגְנָצָרָט. 10,15
רְגָעָעָסְטָמְטָשׁ. 10,30 אַחְמִיקָה. 11 יְדִיעָות. 11 קָמָמָגָנָקָט.
שְׁבָת 7-טָעוֹן יְגָנָן. 6,35 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 11,57 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 12,05 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
1 1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5,25
4 מְזִיקָה. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ.
6,25 קָגְנָצָרָט. 6,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,15 שְׁוּדָנָעָס. 7,50 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,50 אַחְמִיקָה. 8,12 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,10 קָגְנָצָרָט,
10,15 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,30 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,20 קָגְנָצָרָט. 10,15
רְגָעָעָסְטָמְטָשׁ. 10,30 אַחְמִיקָה. 11 יְדִיעָות. 11 קָמָמָגָנָקָט.
שְׁבָת 7-טָעוֹן יְגָנָן. 6,35 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 11,57 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 12,05 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
1 1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5,25
4 מְזִיקָה. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ.
6,25 קָגְנָצָרָט. 6,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,15 שְׁוּדָנָעָס. 7,50 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,50 אַחְמִיקָה. 8,12 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,10 קָגְנָצָרָט,
10,15 גְּרָאַמְּפָגָן. 9,30 סְפָמָטָמְטָשׁ. 9,20 קָגְנָצָרָט. 10,15
רְגָעָעָסְטָמְטָשׁ. 10,30 אַחְמִיקָה. 11 יְדִיעָות. 11 קָמָמָגָנָקָט.
שְׁבָת 7-טָעוֹן יְגָנָן. 6,35 גְּרָאַמְּפָגָן. 6,40 גְּנִמְמָטָקָטָן.
7,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 11,57 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
12,03 פְּרָשְׁרָעָנָעָפָּה. 12,10 גְּרָאַמְּפָגָן. 12,05 צִיְּטָן-טִינְגָּאָזְן.
1 1 יְדִיעָות. 1,05 קָגְנָצָרָט. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5,25
4 מְזִיקָה. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ. 5 פְּלָאַנְסָטָמְטָשׁ.
6,25 קָגְנָצָרָט. 6,25 גְּרָאַמְּפָגָן. 7,15 אַחְמִיקָה. 8,02 פְּסָטָטָמְטָשׁ.
7,15 שְׁוּדָנָעָס.

יְוָבֵל = בְּמַעַר רְפָאַלְמָכְבָּאָת

לאדו, פֿרײַטָאג, דעם 6 يولִי 1934

אל ריש פול דער צירטונגס = פֿרַעֲרָבָג

ה'א ב' ז'ה, או **ב'לען** מלוּגְרַבְתָּם הַמִּזְרָחָן, אוֹתְן דָּבָר
מיובם, ווֹזֵן דָּבָר נַזְכָּרָה רְשָׁוֹן, דָּבָר נַזְכָּרָה רְשָׁוֹן.

דאס אוניפשטייבען, מוא דומערונג, די שעה, זיך מיטראָן
די וויל, וויל אונדרער וועט אלעס זיין פֿרְשַׁעֲפִיטִים,
וועט אלעס פֿאָאַכְּבָּעַר אָהָן אַבְּדָהָר אָן אַפְּקָלָאנְג.
אוֹן דאָס רְזִיכָּעָן אוֹן דאָס קְלָאָפָּן, אוֹן דאָס
דְּרִיכָּעָן זיך פָּזֶן דֵּי מְאַשְׁיָּצָּע, זַיְדָּר אַפְּאַנְפְּתָחָלְבָּעַ
בְּעַמְּנוּגְבָּגָן, שְׁמַלְטָן ווּרְעָזָן דֵּי פֿרְאָגָעָן פְּאַיְן, וְשָׂאָן
בְּאַלְטָט אָוֹן פְּאַיְן, מְאַשְׁנִיסָּט אָוֹן, קָאָה אַלְטָן, וְשָׂאָן
אַרְבִּיטָעָן אַוְיָגָן גְּזַעְפְּגָעָנָם גְּעַצְלָטָן אוֹן דַּזְרָג בְּגָבָּר
צַעְרָר פְּרוּסָעָן : וְאָזְנָעָן כָּרָר ? נְאָזְנָה לְאָזְנָעָן מְרָר ?
וּוְיַי דֵּי מְאָשִׁין אַיְן דָּאָהָן בָּגָר דאס פֿאָרְמוּלָע, דאס
בְּלוֹיזְגָּעָן מִיטָּעָל, וְאָזְדָּאָרָף גְּעַפְּהָרָט חַסְפָּרָה, פְּנַיְךְ
וּפְלַכְעָן וּסְמַרְאָת אַבְּגָנוּזְיָעָן וּוּרְעָזָן דַּזְרָג וּמְגָבָּר ; דַּזְרָג
הַעֲרָשָׂעָר, דַּזְרָג בְּעַמְּכוּלָעָר, אוֹאָן אוֹאָן דֵּי עַרְשָׁעָט אַבְּגָן
דַּזְרָג מְחוֹן אַיְן דֵּי הַאֲבָדָן, אוֹאָן אוֹאָן דֵּי עַרְשָׁעָט אַבְּגָן
סְמַבָּגָן אַיְן פֿאָלְגָּאָן דַּזְרָג בְּפֿפְּהָל פָּזֶן גְּזַעְפָּגָן.
די צַעְהָן יְאָהָר פָּזֶן אַבְּגָןָר, וּקְוִיסְפָּגָן וּפְנַיְךְ

גיהונן זו קאנדעטסיטעל געשיכטע פון אַ-בִּיט
אַ-שְׂמָחָה גַּגְבּוֹגֶן, פון האַפְּנָהָגֶן, פון פִּינְגָּן אַ-יְנָסְרָאֵלָהָן
אוֹן אַ-יְבָרָהָרָאַסְטָהָגֶן, אוֹן לוֹעֲזָנוּסֶן פון גַּעֲשָׁפָנָהָן
אוֹן באָגָוּפָלָאָפֶר נַאֲכָפָלָגָוֹתֶגֶן פון דֵ-הַסְּטָהָרָיְשָׁע אַ-
הַסְּטָרִישָׁע גַּעֲשָׁהָעָבָרָישָׁע, צָעַלְכָּעַ לִימָן אַ-רְיָוָן
דָּעַם שְׁטָמָפְּפָלָעַ, אוֹן דִּירְקָעַן אוֹן זָהָלָעַ זְפָנָהָיקָעַן
אוֹן דָּעַרְשָׁמִיקָעַן דָּאָסֶן גַּאֲנוֹצָן.
דוֹסֵר וְשָׁרְבָּאַלְטִיסִישׁ שְׁפָגָעַן דִּיגְסְּטָמָר אַפְּגָעַ
פָּאַקְטִישׁ וְעַזְרוֹדָגֶן דִּסְטָמָעַ אַלְגָּעַנְבָּלָק אַיִן אַפְּסָלָן
גַּעֲוָעָן מִים עַפְלִיכָּעַ וְאַבְּפָוָן צָרָהָק, זְעַמְּן אַ-יְמָן אַ-
סְּרִירִומִירִיאַנְדִּיגָּעַן בְּעַסְטִיעַן סְכָאָם, פון דִּיטְשָׁלָאָנד
אַיִן אַ-רְאָגָעַנְקָוָמָעַ אַלְסָ אַיְגָעַלְאַזְהָעָגָעַ בְּאַסְטָמָקָעַ
פְּזָלָעָן אוֹן אַיְגָעַלְאַזְהָעָן הַאַטָּא אַהֲם אַיִן זָעַר הַיְמָטָּה
אַגְּוֹנְטִירִיפְּהָרָעָד אַיִן גַּעֲוָעָן אַיְגָעָר פון דֵ-גַּעֲעָסָטָהָן
גַּעֲלָהָעָטָהָן אַיִן פְּזָלָעָן אַיְתָאָר, אַיְגָעָר אַלְמָלָמָעָן וְעַ
לִיגָּט דָּאָר אַוְיסְעָנָסָעָן דֵּי אַלְמָעָ שִׁינְקָעָטָן אַיִן דָּעָן
קְלָאָסִישָׁעָן דָּן.

אנז יאנש, אונז פֿרְצְׂיוֹןְפֿלְטְּקִיט, אונז וָהָזֶן
לאַזְׂיְגִּיקִיט אונז גְּבָרָאַכְּבָקִים, נִישְׁתְּ אַזְׂוִילְסְׂגָעָנְטָמָן
וְעַלְטָעֵד פְּנוֹ שְׁרוּעַן, פְּנוֹ מְרוֹאַ פְּאַעַזְׂגָעַן
טְרָאָגָט דֵּה אַיְבָּעַץ אַלְעַ אַזְׂעַ אַיְבָּעַץ אַלְפְּמָזְבָּגָן, וְעַזְׂעַ
וְעַזְׂעַ בְּחַרְבָּגָעַן דְּעַזְׂעַ מְהַרְגָּעַן? צַי וְעַטְׂעַ עַדְעַסְׂטָמָן
בְּרוּבָּגָעַן דִּי קְאַמְּפָרָעָזְרָעַט פְּעַדְצְׂזָוְיְפָלָגָן, צַי וְעַטְׂעַ
עַדְעַסְׂטָמָן בְּגַעַן מְהַרְגָּעַן בְּגַעַן פְּרָנְפְּרָנְדָּקָעַן
גְּעַפְּרָהָלָעַן, צַי וְעַטְׂעַ נִישְׁתְּ דְּאַלְעַמְּרָגָעַן בְּרַבְּגָעַן
עַפְּסָעַ לְפָצְטָעַם, פְּעַטְׂעַט עַטְּגָלְטָיְנָעַט, אַלְעַטְׂעַט נִישְׁתְּ
קְיַיְעַ טְרַהְבְּעַזְׂדִּיגָעַט אַזְׂעַ דְּצְפְּרָיְזְדִּיגָעַט?

אלא אלא מאמנובט דאלך דז' ציינטונג זיין פער
וועאנפערט. זז מהז זיגען אונגעראָד זונר וווארה פון גענפער טעה
פּוֹן גַּעֲנְפָּעָר דְּגָעָ. מִיר וְעַבְּרוּ לְהַצֵּת אַזְגְּדָעָר כְּמַהְוָתָּ
אַל עַבְּכָעָ גַּעֲנְפָּעָן פָּאָר דְּזָעָ. צִיְּמִיט פָּוֹן אַזְבָּוּנָר עַקְוָסְפָּעָן
אָנוֹן פָּוֹן זִיבְּנָה עַכְּזָאָן זֶה אַנְגָּעָה-הַזְּבָּבָעָן אַטְזָעָ אַזְיָסָ
וְרַאֲטַעְבָּדְגָּעָ רַזְדִּיפָּה גַּעֲלָעָן אָנוֹן אַיְן דְּזָעָ אַבְּגָלָל צִוְּהָ
לְזִזְזָעָן לְאָבָּדָה. הַיְּנִינָּת הַעַם פְּאַרְקָעָמָעָן, פְּאַרְזָאָ
גָּעָר, פְּאַרְדָּקְטוּעָר פָּוֹן גַּעֲנְפָּעָן" וְולְזָקִים: פָּוֹן

דיטישלאנד. אונן איזן די מיגוטען פון אַלטְרָהָאָדָרְבָּגָן
פון קָאוֹשׁ, פון מָוִירָא, פון פֿוּרְלָהָאָדָרְבָּגָן
פון עַנְטוֹלִישָׂטָע, פון אַלטְרָהָאָדָרְבָּגָן אונן אַלטְרָהָאָדָרְבָּגָן
לוּבְּדִיבָּגָן מִיבָּוּטָע, וּוְלָלָעָן מֵיד שְׁמִיעָן אַלְפָן אַבְּזָעָר
פָּאָסְטָעָן, אַונְן מְדָרְ וּוְלָלָעָן בְּעַמְּהָלָעָן זֶה מִיטָּאָבָּוּתָעָן
אוֹגָזָעָן דָּוְרְכְּדָוְגָּנָעָן דִּי גּוֹדְלָכָעָט, אַונְן טִילְקָאָלְיָהָן סָם
חוּוִיזָעָן זֶה אַזְּסָעָה אַפְּבָּוּגָסְלָאָהָעָן פִּינְסְטָדְקִיט, אַונְן
אַגְּזָעָן. אַונְן רְלָפָעָן אַונְן וּוְעָפָעָן צָו דָּוָרְ לִיבְּשָׂגִיקִיט,
וּוְאָסְ וּוְעָטָעָן זֶה בָּאָרְ וּרְגָעָעָן וּוְאָהָבָעָן בְּצָוְיוֹנָעָן וּוְיָלְבָעָן
עוֹזְיָעָן זֶה מְזָוָּן וּ. דִּי הַטְּהָלָעָס אַונְן גְּבָעָלָס גְּרוּזָעָם
בְּמִיטָּאָבָּוּתָעָן דָּעָרְ גַּעַשְׁלָכָעָט אֲפָעָמִי נִישְׁתָּהָזְיָה
גְּלִילְבָּשִׂי - גַּעַשְׁלָכָעָט. העַדְעָן פָּון דָּעָרְ גַּעַשְׁלָכָעָט. דִּי קָאנְגָעָן
זֶה בְּלוֹזָעָן אַיהֲרָעָן מְשֻׁרְחִים, אַיהֲרָעָן בְּיוֹזָעָן דִּיבָּרָה
אֲפָעָרְגָּעָן נִישְׁתָּהָזְיָה גַּעַשְׁלָכָעָט

פָּזְוַן לְאוֹאֶר טִוְּסָם

וועלכער איז געוחאן און אַפְּשָׁפִיגָּלוֹגָ פָּהָן דָּבָר טִיפָּעָר
אַבְּגָעָלְכָּפָּר גַּעֲשִׁיכְתָּעָ אַיְן יְזִידִישָׂעָ פָּרָעָסָן וּזְעָזָנָ
אַיְן לְאָבָד. דַּעֲמָגָלָט אַיְן אַיְן דֵּי מִלְּפָעָנִישָׂעָ אַיְן דֵּי
אַבְּגָעָלְכָּקִיםָּעָ פָּהָן דֵּי צִיּוֹנוֹגָסְפָּעָרָלָאָנָּעָן פָּאָרָ
בְּקָרְמָנוֹן יְעַבְּרָ אַבְּגָעָוָאנְדָלְגָוָגָסְ-פָּרָאָצָעָם, וּוְאָטָ
הָאָטָן גַּעֲדָרָאָפָּט דֵּי יְזִידִישָׂעָ פָּרָעָסָן אַיְן פָּוֹלְלָעָן אַפְּהָיָ
טָעָן פָּאָרָץ הַעֲפָטְגָּעָן, הַאַסְטְּגָּעָן, מִיטְרָיוֹסְפָּנְדָּגָעָן
אַיְן פְּלִילְזָאָכָעָן פָּעָרְבִּיכְעָנְדְרָגָעָן וּוְינָטָן פָּהָן קְרִיזָּסָ
וּעְלָכָעָר הָאָטָן וַיְשַׁטְּ בְּלֹוִוָּו אַוְיָחָד דָּעָם גַּעֲבִישָׂ אַזְּוָ
בְּלִיל גַּעֲבָדָהָרָט אַיְן פָּוֹלְלָעָן אַיְן אַיְן אַבְּנָהָרָעָ לְעַנְהָאָרָ
בָּאָרָ אַוְיָחָד אַבְּדָרָעָן, אַוְיָחָד כְּמַעַט אַלְעָ גַּעֲבִיטָעָן
פָּהָן מַעֲגָשְׁלִיכָּעָן שָׁאָפָּעָן, פָּהָן מַעֲגָשְׁלִיכָּעָרָ אַרְבִּיתָם, פָּהָן
מַעֲשָׁלִיכָּעָרָ וּוּרְקָעָן, טָעַמְגָיקִיםָּת, אַיְן קְנָסָטָן אַיְן בָּזָ
אַיְן אַבְּדָדָסְטוּרִיםָ

הַמְּבָאָר אֵין פָּאָרְגָּעָקְמוֹן דִּי גַּרְזָסֶס אַבְּצָר
אַבְּדָעָרְשָׁבוֹג פָּוּ דַעַר צִיּוֹנוֹג. דַעֲמָלָט וָזָעַ צִיּוֹנוֹגָעָן
הַבָּעַן, אַבְּגָעָה-בָעַן אַזְּפָנִינוֹג אָנוֹן אַלְגָּעָתְגָּרְגִּינִי, וָזָעַ עַס
אֵין פָּאָרְגָּעָקְמוֹן דִּי טִיפָּע אַגְּנָעָלְכָעַ אַלְבָּעָרְבָּחָגָנוֹג
דִּי וּזְרוֹתְשָׁאָפְטָלְכָעַ בֵּי גַעַשְׁתָּאָלְטָבָגַג סָזָעַ. אַלְלָ
גַעַמְּבָעַר אָנוֹן יְהָדִישָׂעַ פְּרָעָסֶעֶץ אֵין פְּלָלָנָן, דַעֲמָלָט
אֵין אֵין דִי אַרְבִּיטָס-זָאַלְעָן, פָוּן אַבְּגָעָר צִיּוֹנוֹג אַזְּקִין
פָּאָרְגָּעָקְמוֹן דִי אַיְבָּעָרְגָּאָנְעָרְשָׁבָג, דִי אַיְבָּעְרָבְּזָאָגָג
פָוּן בְּלָעַט אַלְעַף אַגְּבָּעָרְיָגָט בְּגַוְּיָגָעָן צְוָאָמָגָס
פָעַהֲגָעַ אָנוֹן צְדָאָהָגָגָס-דִּיבָּעַ יְסָדוֹתָה, דַעֲמָלָט אָנוֹן
פָּאָרְגָּעָלְמָעַן דַעַר טְעַבְּוִישָׂעַ אַיְבָּעְדָּבָרָי פָוּן בְּלָאָטָן
דַעֲמָלָט אֵין פָּאָרְגָּעָקְמוֹן דִי רָאָסָא-זָאָצָעַ פָוּן
חָעָר צִיּוֹנוֹג, אָנוֹן דַעַר צִיִּית, וָזָעַ דַעַר מַאְתָּעָרְעָעָן
לָעַר מַצְבָּה פָאַן דִי בְּלָעַטְעָר אָנוֹן, פָוּן אַבְּגָעָר בְּלָאָט אָנוֹן
גַעַמְּבָעַר אָנוֹן אֵין בְּעַזְרָהָתָה גַעַמְּעָן אָוֹחָן וּוּיְתָעָר
צָו גַיְן בְּאָרוֹג אַרְגָּאָג, דַעֲמָלָט אֵין דִי טְעַבְּזָקָגָנוֹג, דִי
פָּעַרְבָּלְקָמָנוֹג פָוּן חָעָר צִיּוֹנוֹג, פָוּן אַהֲרָעָמָגָז

יב. קיינטצע געטאנטגען צהו אונטפהער בארג עירוף.
ווען אוין פֿאָרגעקּומען דועז, פֿאָרגענְדִיגּעַר פרה-
צעע פֿיו רָאַת אַלְזָוּעַן די צִיטָאָגָן-אַרְבִּיטַט אַלְיהַ בֵּין
אוון, דָּפָעַלְתַּה האָט זֶה דָּרְזָאָרְטַּה צְבָם גַּלְשָׁטָעַן
מְאַל אַיְזַּד זָאַלְעַן פֿון אַבְּוֹזֶעֶץ צִימַזְבָּן, דַּעַז פֿאָרְ-
כָּפָעַן-זְוִיגַעַר, דָּעַר בְּעַצְוִיבָּעַר-עַנְדִּיגּעַר, דַּעַז אַזְוִי פֿילְ-
אַגְּעַנְדִּיגּעַר פֿאָרְגַּן וּשְׂאָבָאלִיסְטַּה לשׂוֹן, ברום אוון
רוֹישַׁ אַוְן רִיטְמִישָׁעַץ גַּאנְגַּן אַוְן אַזְוֹאַן אַגְּוַיְפְּקָלְאָגְגַּן
פֿון דָּעַר רָאַת אַצְּגָּנָס-מְאַשְׁעַן. פֿון אַיְזַּן זִימַת די זָאַעַ-
מְאַשְׁעַן, פֿון דָּעַר אַבְּזָעַרְעַי די רָאַת אַצְּעַע, אַט די צָוַיִ-
הַעֲבָטָע פֿוֹן מְעַבְשָׁעַן דָּעַר תְּרָאָכְטַע, פֿון אַיְהַם אַרְזִיסְ-
גַּעַפְּיהַרְטַע, אַזְוִי פֿילְ חַכְמַה אַיְזַּן זֶה דָּעַר הַאֲלָלְטַע-עַנְדִּיגּעַ
מְאַשְׁבָּעַן: אַיְגַּע מִטְ אַיְהַר שְׂטִילְעַן אַוְן רִיטְמִישָׁעַן

ביזום אונז די צווערטע מיטז' ר' ישיגען אונז פערטמאָל
לעבעדיגען פערט**אַענדוֹגען** לאגען אונז אילען זונען עס

MAURYCY TRAUMAN
Przedstawiciel
„Towarzystwa Akcyjnego Przemysłu Włóknistego”
dawniej PEITZER & S-wie w Częstochowie

biuro: tel. 105-45
gab.: „ 220-85
miesz.: „ 211-06

ŁÓDŹ,
ulica Przejazd № 61

אתם צוותהנתנו חובל פון זיין אוקויסטינגן נס
בניז'ור פאלקנסטלאט" דע איברגזינע יהודישע צייטונג
איין לאיר. מיר זאגען דאסם בישט לשם גולדה,
לשם אונטערשטהיינונג פון יהוישקיזיט אונ אונס-
זונדערעהטלטקייט. באָג' מיט אַ געפֿהיל פון, דער גראָד
סער אהדרהו, וואָס אַצְעָדער פֿאָקט לִיגְט אָזְרָבָן
אָזְרָוִיף, מיט בעוואָסטען פון דעם פֿעראנטווואָט-
שְׁלַכְּפּוֹן גּוֹלֶל, וואָס הַצְּטָן פון אָזְבָּוּה צִיטְהָבוֹגְגָּעַ
מְבָכְּתָן בֵּי דָעַר הוַיְגַּטְמָעָר צִיטָּה דעם אָזְבָּזְגָּעַן
וַיְדָעָן זְאוֹרָטָן-אַרְבָּאָן אָזְפָּן בְּאַדְעָן פָּטָן אָזְבָּעָז
מְבָכְּתָן.

את יובל-בומערן פון צימטנגן אין אונגר
זומען צ'ו זערץילען זיער ווינדולובג, זייז' גע-
שיכמען. פאר א צימטנגן אין זאט בבלע א שוערטע
אויפנאבען אַ צימטנגן, זעלצע וויל ענטשפרעבען
וואָאָר בענימונג פֿז דעם וויאָט און דעם גִּידְעָן
מֵת אָן די גאנצע הנידערט פֿראָגְעָט אַיהֲרָע אַין
אַהֲרָע עַקְוִיסְטֶעָן, אַין אַיהֲרָע מַעֲלִיכְקִיטָּן אָוָר
אַל אַיהֲרָע מַלְפְּלָעָן, זַיְוָן אַקְסָפָלָע, יְיָ מַוְּעַן טַשְׁפָרָע
כְּפֹן אָוִיסְדוּקְעָן דַּעַם פֿאָרְלָאָגָן אַין דַּעַם גַּעַן
ודְּבָרָנוּ פֿוֹן גַּעַגְעַבְעַנְבָּעָם מַאֲמָנוֹת, פֿוֹן דָּעַר גַּעַגְעַבְעַנְבָּעָם
וַיְשַׁטְּ בָּלוֹן שָׁעה, נָאָר מִנוֹת אָן ווּיל, אָן דִּי
פֿוֹלָט אַקְטָהָלְקִיּוֹת. דָּאַט פֿלָעָן מַאֲפָלִילְזִירָעָן זַיְן גַּעַן
אַלְפִּין מאַמְּנוֹת. דָּאַט פֿלָעָן מַיְתָּקְלִילְגָּעָן מִיטָּן
טַעַד פֿוֹן דַּעַר שָׁעה — דַּעַן רַיְסָט אַעֲפָן פֿעַרְגָּאנָן
גַּזְבָּהָיָן, זַעַט לְאַזְתָּ פֿעַרְגָּאנָן דִּי פֿעַרְגָּאנָגְעַעַן
מְלֻבְּגָעָן, שְׁעָהָן, טַעַג אָן יָאָרוֹן, זַיְמָאָט דְּבָרִיָּה
סַבָּג פָּאָר אַל עַפְּרַגְגִּיקִיט אַין פֿעַרְגָּאנָן ווּיל.

וְעַז אֵין בָּעוֹבוֹרוֹת שָׁוֹפֵר וְקַמְּנַחַת גַּפְשִׁים
מִלְּבָד גַּפְשִׁים עַל פָּנוֹ אֲצִימָגָב אֲלֵין אֲיִצְתִּיגָּעַ מִמְּבָעָנֶן,
וְעַז- דָּאַט פִּילְלָעַן אַלְעַן, דָּאַט דָּרִינְגַּט אַרְיִין אַיְן
אַפְּרָעָן יַהֲיֵת שָׁעַן הָיוֹ אַיְן קְרוֹעַ, שְׁטוֹב, — עַס דְּעָבָנֶט
עַפְּעָם אַיְן דָּעַר לְוַפְּטָעַן, וְעַז קוֹמָט עַפְּעַץ פָּאָר, עַס
הַלְּאַלְלָט בְּוַשְׁטָ בְּיִם טַאָבְּלִילְיְוָרָעַן נַאֲ בְּיִם גַּזְוָרָעַן
זַהָּה, אַזְּן וּוּעַז וּוּסִיס, צַי דָּאַט, וּוּאָס וּוּעָרָט בְּיִם
וְיִגְּבָּגָן טָגֵן פְּעַטְפְּעַשְׁטָעַלְלָט, וּוּפְּעַן מְגָאָגָעַן זַיִן
בְּאַפְּלָעַן קְזִיסְטִידְעַבְּדִיגָּעַ אָונְ אַקְטָהָעַלְעַז, אַזְּרָעַ פְּעַטְאָגָעַן:
זְגִירָת, אַזְּלָעַן אַגְּעַטְקָוּמוּמָעָם אַזְּן אַגְּעַטְקָוּמוּמָעָם אַזְּן
בְּוַשְׁטָא קְיַיְץ זַיִן אַגְּעַטְקָוּמוּמָעָם אַזְּן וּוּיְלָדָאַט,
בְּוַאֲסָא אַיְזָגְעַן אַיְזָגְעַבְּעַטְעַן, אַיְן אַיְן דָּרָר הַעֲבָרָה
סְטָעַן מְאַט וּבְשָׁט אַקְטָהָעַלְעַז הַדְּוָנָן, אַזְּן וּוּעַז וּוּסִיס,
צַי אַקְטָהָעַלְעַז חַעַט מְאַרְבָּעָן זַיִן דָּאַט, וּוּאָס בְּלַעַת הַאֲלָל
סְפָן פָּאָר אַזְּלָעַלְעַן דָּאַט הַיְגָטִיגָּעַ.

וזה אינו שוויג' צו פערעה מהמען זיה מיט גע-
שיכטע, וווען יעדיע' מאן שאפֿט געשיכטע, וווען
פֿעַסְמָגַעַשְׁתָּעַלְמִקְיָיט, סְתָאַבְּלִילְוִירְטִקְיָיט, לִיגְט אַוְרָה אֶ
לִיבְכְּטָעֵד בְּזַעֲוָנְלִיכְבָּעֵד בְּרַעַט, ווֹאַס עַבְדִּיעַצְ אַז,
וֹאַס בֵּית אַיְהָעֵד בְּזַעֲגָנְסָעֵן, אַיְהָעֵד כּוֹאַלְיָעֵס. בְּלוֹזִין
די לְעַצְעַט טָעֵן האַפְּעָן אַפְּנָן נְעַרְאָכְטָס אַזְעַלְכָּעֵן טְיָפְּ
גְּרַיְפְּעַנְדִּיגְעֵעַ אַפְּנָן מְפַדְּרוֹגְעַנְדִּיגְעֵעַ עַבְדְּרִוְנִיְּעֵעַ אַיְן
מְצָבָב, אָז וְעַם דְּאַכְטָס זִיה, דְּאָז עַמְּזָעָן קְוָמָעָן
גְּרַחְסָעֵן אָזָן, וּוֹיכְתִּיגְעַגְעַשְׁתָּעַנְיָישָׁעַן אָזָן שִׁינְגָּים,
עַס אַזְנָהָעַטְטָס טִימְפְּטָמְמָאַטְשָׁס דְּאָז לִיד, וּוֹאַס אַיְבָּס
סְפָן דִּי לְיִטְעַנְנִיגְעַגְעַד יְהִידְעַטְבָּעֵל בְּלַעַטְעַרְ הָאַטְדִּי טָעֵג
גְּעַבְרָאַכְטָס בִּים. סְפָאַמָּעֵ לִיְּטָאַרְקִיקָּעֵל, דְּאָז לִיד,
אַזְסָמָד אַרְאָפְּ דִּיכְתְּבָרִישָׁ אַוְסְהִירְקִיקָּעֵל נִישְׁטָ אַרְזִיסְזָאַגְּגָעֵן,
זִיה פְּאַלְיִיטִישָׁ אַזְנָהָעַטְטָאַרְקִיקָּעֵל נִישְׁטָ אַרְזִיסְזָאַגְּגָעֵן,
דְּאָז לִיד וּוֹעֲגָעֵן "טִימְפְּרָ נְאַכְטָס אַן טִיפְעָן דְּרִיבְגָּל
שְׁנָאַרְצָאָזָעֵד בָּאָה פָּונְ שְׁוֹאָרְעֵן, פָּונְ חַזְמְנוֹרְבָּגְגָ אַלְגָּעֵן
שְׁרָדָ אָזָן הַיְמָעֵל, פָּונְ זַעֲמְלָרְבָּגְגָ אַיְן הַאֲזָעֵעֵן, דְּעַזְ
צְוָוְיִפְעָל, וּוֹאַס מְאַעַט אַרְזָם דֻּעַם חַמִּיד וּוֹאַס-עַדְגִּיגָעֵן,
שְׁטָעַנְיָיגְגָ בְּרוֹזְעַנְדִּיגְעַע שְׁטָעַנְדִּיגְגָ אַיְן דַעַז אַקְטָעַל
קְיִיטְקִים אַרְיִיגְגָטְחָגְעָם זְשָׁרְטָאַלְיָסְטָ, וּוּלְכָעָרְ מְאוֹ
זִיה מִיט אַיְיָמָל אַשְׁטָעַלְעָזָן. אַזְנְמִיטָעָן פָּונְ דָעַר
צְבָרָוְ זְטִיקָמָט, פָּונְ דַעַז צְוקָאַטְלִיטָיָט, פָּונְ דַעַז פְּשָׂרָ
טְפָעַקְיָיט אַזְנָהָעַט אַקְטָעַלְעָר לְהַזְמְנָדִיגְגָעָר אַזְנָהָעַט
בְּעַזְנָדִיגְגָעָר אַרְבִּיָּת, פְּלַצְצָים זִיה שְׁטָעַלְעָן דַעַז שְׁוֹעַרְעָ

אָרֶן אַזְנָבָן צְבָתָה אֲנָפָן

דער יודישער פערטעל אין לאָן

פונז ד"ר פ. פרידמאן

וְיֵדָיו — דָּאַן אַיִינְפֶּרְעָרוֹ דָּעַם פֻּרְטָעַל אַיִן
לְאַלְעָזָר פְּלַקְשָׁטָמָט. וְאַנְ אַלְגָּעַן אַרְמָהָגָד־
לְפָעָן אַנְ פֻּרְשִׁיזְעָנוּ בִּירְאָקָרָת שְׁעָ אַיְסָטָאַנְגָּעָן
אַנְ דָּעַם 7. מְאַרְיָה 1825 דָּעַיְשִׁינְעָן דָּעַה דָּקְרָעָת,
וְעוֹגָעָן חָעַם יְווִידָשָׁנוּ פְּעַתְּמָעָל אַנְ לְאַחַ, וּלְכָפָר
אַיִן בְּכַשְׁתְּעָבָלָךְ קָאָפִירָט אַנְ אַבְּגָעָוָעָנדָט גְּעוֹזָ
אַיִן גְּלִיכְצִיטִיגָּה כְּמַעַט אַנְ 30 שְׁעָעָת פָּוּן קְרָאָ
פְּוֹלִילָוּן. בְּלוֹא אַיִן פּוֹקְדָת פָּנוּם לְאַלְעָזָר דָּקְרָעָת
אַיִן גְּעוֹזָעָן אַנְרִיגְגְּפָלָעָר, וּלְעַלְכָּרָה הָאָט פֻּסְטָ
גְּעַשְׁתְּעָלָט, אַו דָּעַיְ פֻּרְטָעָל וּוֹעַת זִיה גְּעַפְּנָעָנוּ בְּיַ
דָּי שָׁאָזָן פָּוּן אַבְּגָמְלָעָט פְּרַאֲצִיקְמִידְעָט וּוּלְבָאָרְסָקָ
אַנְוָא פְּאַדְשְׁוּפְשָׁוָא (אַנְ דָּאַס בְּלֹוּן בְּיַי דָּעַר דָּרְמָ
וְיִתְּפָח בְּיַיְעָזָגְעָן!) גְּלָאָמְנוֹתָג אַיִן בָּאָר צְוָ
גְּעַבְּגָעָן נְעוֹרָאָרָע, אַלְסָן הַוְּסָפָה צְוָה דָּזָנְגָעָ
גְּאָסָעָן, זְעִיר דְּרוֹסְטִיל פְּזָבָים אַלְלָעָן מְפָאָק. דָּא
וְאַגְּזָעָוָאָרָישָׁע מְאַכְתָּהָט מִשְׁמָעוֹת אַזְגָּעָרְכְּבָעָט,
אוֹ דָי יְגָדוֹן וּלְלָעָן, אַלְסָן רִיכְסְטָעָר קְלָאָס פָּאָל דִּי
אַיִינְוָאָגְנָעָי פֻּרְבָּוּעָן דָּעַם מְאַרְקָמִית גְּמָמְגִיעָתָן
אַיִינְשָׁאָקְלִיגָּעָן חִיוּעָא.

בלילז געצליטע און אוֹסְטַהּ עֲזִירָוּיְלִיטָע וְאַפְּגָנוּ
עֲקָנֶט בְּעַקְמָעַן רִשְׁתָּחָצָה צָו וְאַוְגָנוּן מְחוֹצֵץ פְּרַטְבָּלָל.
אוֹפְּרָפְּטָצָה צָו בְּעַקְמָעַן דָּבָר וְאַוְגָנוּן הַאָתָּה מֵצָו בְּ
אַדְרָבְּדָעָה צָו דָּעַ וְוִיזָּעָן, אָז מֵצָו קָדוֹן דִּי פְּרַקְנְּצָה אַוְגָנוּ
אַדְרָבְּדָעָה פְּלָלִישָׁע שְׁפָרָאָל, פְּוּצָצָן דִּי רְיוֹן גַּבְּלָעָן 20
וְזָיְזָבָד זָל, גַּיְזָן אַיְרָאָזָאָשָׁם גַּעֲקָלִידָט, שִׁיקָּעָן
יְיִקְבָּצָעָר אָזָן דִּי קְרִיסְטָלְכָּכָע שְׁוֹלָעָן, וְעוֹנְטָעָל
וְאַסְבָּוּזָעָן אַיְפָן אַיְגָנוּעָם הַשְּׁבָּגָן אַגְּעָמָוּסָת הַזָּהָר
אָז. וְזָה עַס אַיְן קָלָאָר, אָז צְוִוִּישָׁען דָּעַ אַרְמָזָעָר
רְתַּאְדָּקְסָלָעָר יְהִינְשָׁעָר בְּעַפְּלִיקְפָּרוּגָן אַיְן לְהָזָר
גְּבוּעָן גְּבוּעָן קְבָּאָפָּא אַזְוָלָעָן מְנֻשָּׁעָן, וְאָזָה הַאָפָעָן
עֲקָנֶט נְבָקְמָעַן דִּי אַלְעָזָבְעָלְפָעָעָן חַמְּבָאָט,
אַזָּוָן אָזָן דָּעָר וְזִירְקָלְכָּקָיָה אַיְן דִּי גַּאנְגָעָז דִּי
יְשָׁע בְּעַפְּלִיקְפָּרוּגָן אַרְיִוְבָּגְעַשְׁתָּוֹתָעָן גְּעוֹלָהָרָעָן זְהָה
יְשָׁמְאָלָעָן אָזָן עַגְּגָעָן גְּעַלְלָהָעָן כְּזָוָן דָּעַ מְנֻטָּאָר. אַסְטָעָר
לְעַמְּנָעָן אָזָן בְּאָה דָעַ אַרְגָּזָעָן יְהִינְשָׁעָר פְּשָׁטָעָל
עַלְעַוְעָן וְוַיְתָאָגְעַלְיָוָט פָּנוּ דִי הַגְּפָטִיזְיָעָן-עַרְחָדָר
וְזָוְדָעָר יְוּבָעָר, אַיְן דָּאָס אַיְן אַוְהָאָגָעָר בְּפָזָעָר אַגְּזָעָר
עַד קָלָפָעָפָר פָּאָר דָעָר יְהִינְשָׁעָר בְּעַפְּלִיקְפָּרוּגָן, וְאַז
קָצָצָה דִּיה בְּעַשְׁפָטָגָט דָעַר עִיקָּר מְטָה הַאַפְּדָעָל
זָה בְּוּמְהֹואָלָא אַיְסָאָרְבִּיטְגָּעָן. (א)

וירישטע געשיכטס-תקופה פון דעם יאנטשטיין פער-
אלען — די תקופה פון זיין ענטשטיין. אונז עאנגעט
ביעוט פעריאר פון קאמפזון אונז מאנטזער-שטען פון
לאדזונד יוזען ווועגן ר'עט אונז ליטטן ואן
דרויזען שטה. פאר א מעונשל-כער עזיזיסטונג אונז
עהפעריג ארט אונז צו פהדרען אַן האנדולט- מאן
יבודסטורי-טיטיגיקיט.

וכי אין שוו אבער הונדרערן ריאהאר אנדראט
וילאיין לאידן איז איניגענער הרט בעזאָלען דער ייך
וישער פֿערמעלע. זעםאלט איז נאָגַע לאָדָן בישט
גּוֹפּוֹעַן זָםָן, וּזְמָן אִינְצָט — די מַעֲטוֹרָאַפְּלָעַן פֿרְן
פֿרְלַעַשׂ אַרְבִּיט אַזְוַן אַיבְּרוּסְטְּרִיעַ — נָאָר אַשְׁטִיק
הַעַק, אַרְמָגְעַזְמָט מִישׁ ווּאלְךָ, וּזְאָכָן גַּעַצְיַילָט
סְלָוֶם עַטְלִיכָּעַ הַונְּדָעַרְתָּן אַיְנוֹאַזְבָּעַר. די לאָרוֹפָּעַ
זַוְּדַעַע קָהָלָה אַיְן פֿרְהַעַלְטְּבִישְׁמָעַסְגָּי אַיְגָגָע. די
פֿרְדַּשְׁעַ יְזָהָעַן אַיְן לאָדוֹן האָבעָן זֵיה בְּזַוְּעַעַן עַרְשַׁט
איַן אַנְהָרָבָּב 18-טָעַן אַהֲרָהַגְּדָעָרט, אַזְוַן אַזְוַן אַנְ-
הַזְּבָּב 19-טָעַן אַהֲרָהַגְּדָעָרט, אַיְן יַאֲחָר 1820, האַט
הַלְּאָז גַּעַצְיַילָט 271 יְזָהָעַס אַיְבוֹאַזְגָּנָעַר אַזְרָח דָּעַר
אלְגַּעַמְיָגָעַר צָאָהָל 767 נְפָשָׁהָה, ד. ה. אַגְּעָרָה 35
פֿרְגַּעַטָּן.

או 1820 אבער האָז דע מאכט פֿוּבִ'ם פֿוי-
לישׂן קעניגוֹדִיה אַגְנֻהָּיְבָּעָן צָר שְׁטוֹצָבָעָן אַיְזָן
צְוֹהָרָעָן אַזְּנָן דֵי שְׁטוֹצָטָן קְרָזְנָן-פּוֹלִילָן, לוֹיטָן/
מוֹסְטָפָן פֿון וּוּאַרְשָׁאָן, יוֹיזְמָעָן פּוֹעָרְלָעָן. דֵי דָא-
דוֹגָן טְעַונְדֶּנְבָּעָן האָז אַזְּקָה, בִּינְשָׁת אַגְּסָעָמְטָעָן לְאַזְּזָן.

אין יותר 1820 הלאז זיה פלצ'ים מלט דעם עבון פודאינטערו-עסיטט די וואַיועדו אידישע מאנט, צי הא- בעז די יוזען אין לאדו אינגעעה אונדערלט דיעצעי'ה היי- זעד אל פֿי חוץ דיו. היבטער דער דזיגער פֿאָר- מעלער פֿאָר אַנטער-עסידונג הלאז געשטעקעט אַלְכַּה- לאסן אַנדערען כוונה. לואט זו זיך וואַיועדו אַיס- ניכט האז זיך קורע דער-זאה נילין מודה געווען. האז זיך געשטראָפֶט צ'ר דערוֹוּיַּעטערן די יוזען פֿאָר- זיך "לייבציגאלע" גאנטען פֿונִים שטצעטל און אַרְיוֹן זיך זושטסַען זיך אַיז דעם ענגען געבאָט פֿון די צוֹוִי- געטעלען — די זואָלְבָּאָרְסָקָא און פֿאָרְזָשָׁטָנוֹן. גָּלְדִּיבְּצָנִיטָג מיט דעם דזיגען ווֹין האז די רַעֲ- גָּזְזָבָג גַּעֲהָרָתָם אַנְקִיפְּטִיעַ גַּעֲגָעַן די יְהִיּוּשׁ באָ- לְעָבָטִים פֿון אַ גָּאוֹן בְּפֿאָדִיטְעָנְדָר צָהָל גַּוּשָׁעָלָ- וּפֿאָס אַיז גַּאֲרַבְּרִיּוֹן. די וְאַעֲזָזִישׁע אַיז די קְרִיְמָאָכָט האָבָעָן זיך גַּעֲמִיהָט אַירְטְּסָזְטוֹסְטָעָן זיך זָאָזְגָּעָט פֿאָרְקוּילָעָה פֿון דָעֵר שְׁטָאָט. דָאַשְׁרָה, האָבָעָן זיך גַּעֲהָלָטָן, אַיז די פֿרְאַצְעָדוֹ אַיז אַ- גַּעֲפָרְוּלִיכָּע אַיז וְעַס דְּרִיאָהָט מִיט אַ שְׁרָפָה דעם שְׁטָמְפָל, וְאַט אַיז דָאָן בְּעַשְׂטָבָעָן בְּלוֹן פֿון הַילָּ- צְעָרוּן דִּיזְזָלָעָה. צְוֹוִיטָעָן, האָט די מְאָכָט, בְּיַ- דְּעַרְ בְּעַלְפְּגָהָהִיט גַּעֲזָאָלָט בְּאָעָט צְוֹוִי הַאוֹעֵן- אַזְוֹן אַרְיוֹם אַיז דְּעַרְוּוֹיַּעַטְרָעָן די יְדָעָן פֿון שְׁעָבָ- קְפִּירָ, וְאַסְטָס דָּמָס אַיז שְׁוֹרָן פֿון לאָגָן גַּזְוּזָן די בְּלָמְבָּמָּה כְּוֹנְגָּה גַּדְרָה מְאָכָט אַיז וְאַט דָּמָס לְאַמָּה

אהן פאָם

אָמַר אֶתְנָאָרֶת אֲנִי דָעֵר פָּלָקְסָשׁוֹלָעָ אָנוֹ.
אָנִי דָעֵר פָּרָקְטִיק זָוָהָט דָעֵר עַגְּנוֹן אָוִים גַּבְּעָן
אָגְדָעָרָשׁ. מַדְאָרָף דָזָה עַדְשָׁת וַיְשַׁט פִּיהָרָעָן קִיְיָ
לְדִסְקְּסִיעָן וְהַגְּעָנוּ דָעֵם, צָוָהָב דָעֵר שְׁפָרָאָן, רַעַלְגַּוְיַעַר
שְׁעַר טְדָאָרְצִיעָן, סְכִיבָה, אֲנֵוֹן אַגְּדוֹלָעָר סִיבָּהָן קְפוֹן
צְגַבְּעַבְּדָעְקִימִים, בְּגַבְּחָה, אַיְלָהָן רַיְדָה זָלָעָן מִירָן נַגְּבָעָן
בְּגַבְּחָה דָעַהְוָיִילָן גִּישָׁה זְיוֹן קִיְיָן רַיְדָה זָלָעָן מִירָן נַגְּבָעָן
וְהַזְּעָגָנוּ גַּמְמִיבְּזָאָמָעָן יְהָמִים זְיוֹנִים, קְנוּמִים הַיּוֹנָר
אֲנִי וְעַנוֹן מַעַן וְלִיל אֲפִילִי גַּיְשָׁת שְׁפִיטָלְעָרָיָן.
אֲסְצָוּלְבָעָן אֲנִי אָוִיהָ מִיטָּה אַטְיָל עַלְטָעָרְפָוּן וְאָסָ
וְוַאֲלָטָעָן דִּיְעָרָעָ לִיְבָחָרָר גַּפְוָאָלָטָן גַּבְּעָה אַרְגִּיאָרָן
בְּבָלָעָן חַדְשִׁעָפָר עַרְצִיהָבָה, וּוּלְלָעָטָן קָעָן קְוָהָעָן נָגָר
דָּרָהָן אֲשָׁל מִיטָּה דָעֵר יְוִיְשָׁר אַגְּמַנְטְּרִיכְטִיסְפְּרָאָרָן
אֲגַדְעָרָן וְאַגְּאַנְדָעָר טַיְלָוָן וּלְלִמְתָדָרָן הַעֲפָרָן אִישָׁעָן
אַגְּזַעְמָרְדִּיכְטִיסְפְּרָאָרָן. סְחוֹאָלָט דִּשְׁרִיבָּעָרָן גַּעַוָּעָן אַיְן
וְסָכְמָן מִיטָּה גַּעַוָּעָרָן, מַטָּה דָעֵר לְאַיְיךְ אָוֹן מִיטָּה דָעֵם
פְּרִידְזִיכְטִים פָּנוּ בְּיַרְגְּעָלְכָרָר גַּלְיְיַכְּבָעְרָעְכְּטִיגְוָנוֹן פָּנוּ
פְּסָרָר יְדִישָׁן יְהָמִים זָלָעָן גַּעַרְגָּדָעָט וּוּפְרָעָן סְפָעָן
צְעַלְלָעָן יְהָמִים הַיּוֹזָרָן, פָּנוּ יְדִישָׁן זָקְנָהָן בְּעַוָּנוֹן
דָּעַרְעָן זְקִינְמָה הַיּוֹזָרָן, אֲנִי יְדִישָׁעָן קְרִיבְקָעָן זָאַלְעָן גַּעַן
שִׁיקָּם וּוּעַיְעָן אֲנִי דִי יְדִישָׁעָן שְׁפִטְאָלָעָן אָוֹן אֲנִי יְעַזְעָן
דָעֵר פְּאָמָעָן אֲדָאָרָן מַטְמָעָר זָלָל זָלָל קְפָעָן אֲוִיסָן
הַעֲלָהָלָעָן פָּאָרָן קִינְדָעָן אָוֹא שָׁוָלָן, וּוּלְכָבָעָן וְעַדְגִּינְטָן
פָּאָר דִּי פְּאָמִיגְוָטָן.
וְוַיְיָ אֲנִי דָעֵר פָּרָקְטִיק ? דִי זְלָבְטָטָן
פְּסָפְרָוָאָלְטָבָגָעָן לְזָאַפְעָן אֲפִילָוּ קִינְגָּנָלָן וַיְשַׁטְּ שְׁעָרָן
טוֹרָאָכָטָן וּוּעַגְעָן עַפְעָגָעָן בְּעַזְגָּדָעָרָן יְדִישָׁעָן יְהָמִים-
הַיּוֹזָרָן, מַשְׁבָּקָמָטָן, עַרְצִיהָגָנָס הַדִּימָעָן, פָּאָן אֲגָּזָעָן
טַעַרְגָּעָן וּוּאַרְפָּעָגָעָן קִינְדָעָר אֲדָעָר גַּאֲרָשָׁלָעָן. מִיטָּה
זָהָר יְדִישָׁר אֲפָן הַעֲבָרָאָישָׁעָן אַגְּבָטָרְדִּיכְטָסָן
חָגָעָן אֲפָרָד דִי זְלָבְטָטָפְּרָוָאָלְטָבָגָעָן גַּעַן
חָאָטָן אֲפָרָדָפְּרָדָגָעָן אֲוֹ דָאָס גַּעַעַן רַעַדָּת נִשְׁתָּחָתָן
וּוּעַגְעָן יְדָעָן אֲוֹ בִּישְׁתָּרוּדָעָבָאָרָן וּוּעַגְעָן סְחָם בִּילָּרָן
גַּעַלָּר, וּוּלְכָבָעָן דָאָרָעָעָן פְּחָהָגָזָעָטָן וּוּשְׁרָעָן אֲזָהָן אֲזָהָן
שְׁעַדְשָׁדָן בְּהָדָה. הַזָּאָה דִי גַּודְשָׁעָן עַמְּפִידְבָּלְכְּקִימָטָן דָאָם
בְּגַעַן וּקְעַקְעָטָן תּוֹסָפָה זְיוֹן אֲהָבָהָן הַבָּעָן פָּאָר דִּידְשִׁעָפָגָעָן
וּלְעַשְׁתָּאָפְתָּלָהָן גַּעַלָּה, אֲזָפָרָפָאָרָן. גַּעַלָּה פָּנוּ יְדִישָׁעָן
חָזָקִים גַּעַרְזִיגְדָּעָטָן (מַעֲנְכָבָעָן מַעְלָל מַגְּנוּמָנָמָלָעָן

זה אמר פערלזנדי פליינט

וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים עַס מֵית דִּי יְוִדָּשׁוּ הַוְּלֹטְרוּלָעַ אָז סָאַצְיָאַלָּע
אַיְנָסְטִיטּוֹצְיָעָס אֵין לָאוֹן ?

אנו י. דאנשיין

וְאֵת שָׁמֶן כִּי-אַזְלָגָה סְעִיבָנָגָן. סָאַין גִּישָׁת פָּאַרְאָן
יְיִזְוִי. שָׁם צָעַנְדָּרָא לְזִיזָּבָגָן אָנוֹן אַפְּלִילְגָּה בְּשִׁשְׁת קִיּוֹן קָאָן
רוּבָעָן זָה אַבְּלָרְצָמָגָאנָנוּ אַיְן דָּזָעָט טֻעַטְגָּיִיטִים. אַל
מִלְּלָאָן זְלָאָטָס אַיְהָרָוּן אַלְגָּבָנְגָה תְּבָאָן

ונער אלוֹת נאָה מאַיִן קאָצְטִישֵׁען אָפָּן אַמְבָּגְלִיכְפָּעָן
זעַן אוֹ דָּעַר נְצָעָן וְדוֹרְפָּן שְׂטוּצָהָן בְּשַׁת אָין קִינְזָן
דָּם כְּעַרְעַלְטְּבִיטָן זֶה דָּעַר גְּדוּסָן פָּוּן דָּעַר סְמָעָן
סְמָעָלָט בְּדָאִי גְּעוּנָן צָר שְׂטַעְלָעָן פָּאַלְעָדָעָן
אַגְּמָעָן אֲזָּנוֹ בְּגִינְזָבָעָן מְעַלְבָּהָן אַרְגְּזָעָן אַגְּמָעָן אֲזָּנוֹ

הענין. כי אין יונצ'ר מעריך את איגוד־הבריתות הצעיר
בד Ach. וא' חומימ'־הו? צי אין מעילן היינט
יונצ'ר עוקממען א זוקן אין יונצ'ר קבויים־הו? צי
ו מעילן א יונצ'ר אונזטער אונזטער אונזטער צי
עמיזא גאנגען אין אונזטער שער סרביה, אונזטער א' קידז'
ען אימען אין פעלזון קראנטען אין א יונצ'ר
פיטאל? בשום אונפ' בישט, לאס אונ' בישט דערפאל
יל סעאלת עריט' אין די יהומים־הו? צי
ו אונזטער אונזטער אונזטער אונזטער אונזטער אונזטער
ו אונזטער גאר עיטער
ו שפיטאלען? פערקערלט, גאנצע טאטאלע
טעהען לודז', אין מען שליסט גאנצע אונזטער
ו, שלדייג אין דעם דיאיגען מוב אונ' די ניטץ
אונזטער אונזטער אונזטער פון דער בידערלַה־הו? צי
לשטאט. וואס אונ' דעריגאנן בין צי קאמפפאל
יעזיע. זא האבען מיר געזעהו מיט דעם אונזטער
טאל־השען באז'קעט־קאמיטען אין לארו אונ' מיטן
אונזטער צו העלפען די פלייטם פון דיטשלאנד

דערוביי בעטשטעט פאָר דֵי יְהוּדָה אַבְנֶלְטִיךְ
עס נאָך אַ גְּרוּמְפֿרָאָג עַפְתָּאָה. די צָלְבָּסְטָןְזָאָלְ-
גָּה האָט קְנוּנְהַיְבָּעָן צָר פְּהַרְהָעָן אַ פְּאַלְטִיךְ אָזְ-
דָּר רִיכְתָּנוּ פְּנֵי אַבְּעַרְבָּעָמְבָּעָן דֵי יְהוּדָה, זְאַינְסְּפִּ-
רָעָם אָרוֹ שְׁבִיטָאָלָעָן, פָּאָר דְּזָעָר טְבָאָט, דְּעַמְּאָלָט
צָמְבָּע זַי וּוּרְעָן זָאָס, וּוּאָס מְטָמָעָלָע שְׁתָאָטִישָׁוּ
סְּבָּסְטָןְצָאָעָס וּוּאָס פָּאָר דְּזָעָן וּוּאָש בְּכָלְלָה וּבְשָׁמָן זַיְן
זַי צְאָרָאָט אָהָן בְּיַי די אַלְטִינְגָּעָן אַגְּפִּיהָרְעַטְאָט
זַי אַקְּהָמָט טָאָעָן די גְּעוֹהָרָאָט צָוְפָּרְלִיְּכָטְעָרָעָן זַי אַ

בביגט איז איבערגענטונגען די אַזְבָּשִׁיטְפָּצְיעַס דער
אַזְבָּשִׁיט אַז אַזְבָּשִׁיטְפָּצְיעַס דער
אין דער לאָזֶר גוועל שאַפְּטָלִיכְקִיִּט מוו אַזְבָּשִׁיט
מען אַזְדָּנוּגָג, ווֹסְטָע אַז פֿעַנְגָּטוֹאַזְבָּשִׁיט כָּלְלָה
פֿרְמָזָען זֵיה בְּעַמְּחָעַן צֵי צַעֲבָרְתָּאַלְזִירְעָן דֵי אַזְבָּשִׁיט
אַזְבָּשִׁיטְפָּצְיעַס, אַזְדָּנוּגָג אַז אַזְדָּנוּגָג, אַז זֵיה
לְעֵוָוָוִיתָעָר וּזְאַמְּאָגָעָן זֵיה אַזְדָּנוּגָג, זֵיה אַזְדָּנוּגָג
לְשָׂעה בעפּולְפּוֹזָבָג.

פּוֹן מְשָׁה בְּרָאֵדְעָרוֹן

פָּאֶמְעָ( )()

אָנְדָּא

היא: דאס קראקס-לאנד פְּרִיזְגְּאָגָן
ויסטער ביטערע יונְדרְטָוֹן...בָּאָמָּשׁ אֲזֶן, בָּאָמָּשׁ אֲזֶן
בָּאָמָּשׁ גְּפָרָאַמְּפָוּעָתָן פְּנִין שָׁבְּדָן,

וּוְאָוִוָּתָן אֲזֶן הָאָרְצָעָן כִּיר גְּפָרָאַמְּפָוּעָתָן...

אֲנְגָּעָתָן אַיְן? זָקָם הָאָרְצָעָן פָּוֹן וְזָקָם...

— "סְּמִינָה אֲזֶן אֲזֶן זָקָם שָׁוֹפָעָצָע שָׁהָה גְּשָׁלָאָגָן...

קְלָאָגָן זָקָם זָקָם, אָוּן טְרָוָהָטָן זָקָם...

"רוֹהָה מְיֻזָּן פָּאָלָק עַמְּסָן פָּאָלָק...

"רוֹהָה פָּאָר אַיְהָמָן אַיְהָמָן מְזָן גְּפָרָאַמְּפָוּעָתָן...

"אַיְהָמָן אַיְהָמָן, בָּין דִּי שְׂפָלָן פְּנִין פָּלָאָגָן...

הָאָפָעָמָר מְרוּעָי דָּאָס פָּאָלָק אֲזֶן קִינְגָּה...

וּוְעָס אֲזֶן אֲזֶן אֲזֶן בְּיִזְעָרְטָן...

לוּיְטָן אֲזֶן קְרָבָגָן צָרָאָס מְהָבָּהָג...

חָזָק אֲזֶן קְרָבָגָן צָרָאָס קְרָבָגָן...

וּוְעָס דָּאָרָר שְׁוֹאָן בְּלִיבָּעָן שְׁוֹאָמָן...

אוֹן דִּי זָיְן אֲזֶן הָיִים תְּהָאָזְבָּהָג...

אוֹן צָלִילָן אֲזֶן וְעַל בִּישְׁתָוּן...

אוֹן אַלְלָן, אוֹן וְעַל שְׁמָאָבָּה...

וּוְעָס בִּישְׁתָוּן לְזָבָגָן וְלְזָבָגָן...

אַבְּגָעָר וְהַגְּדָרָוְלָגָן בְּגַדְבָּגָן!

גַּבְּגָעָן אֲזֶן אֲזֶן מְלָחָמָה...

וְהַבָּאָה אֲזֶן זָבָגָן נְשָׁבָּהָג...

— דִּי גְּזָרְגָּעָן צָבָגָן בְּלָאָסָר...

אוֹן פְּנִין חָבְרָסָרִינָס בְּלָאָסָר...

שְׁוִילְמָטָן וְוִיסְפָּוּלָס שְׁוֹפְּסָטָרְטָן אֲזָמָעָר...

וְהַבָּאָה אֲזֶן אֲזֶן גְּרָגְגָּעָן...

שְׁפָטָטָן, מְרָטָטָן, אֲגְדוּלָהָגָעָן...

וְהַבָּאָה אֲזֶן אֲזֶן לְפָרְגָּעָן...

דִּי גְּזָרְגָּעָן צָבָגָן בְּלָאָסָר...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

אוֹן פְּנִין פְּרָעָרְטָן צָבָגָן...

— אֲזֶן אֲזֶן צָבָגָן צָבָגָן...

פאר דער פריידליך פֿלַז בענדרע-הטען זיך ראט

**העומק עוצב במאובטח מושג פארן זעיר. פרוטס ע-פרויזיטים נאש
העומק עוצב במאובטח מושג פארן זעיר. פרוטס ע-פרויזיטים נאש**

ביח דער בעהאנדליך פון אַזְוִינָן גַּעֲזָעַן אַלְפַּיְלָמְעָנֶט הַצָּמָק קַלְעַמְאָגָסָא חַפְּלָמְנָטָס די בע'יהם
בע רְפָזָג פָּוּן רְהַאיְעַ-קְאַלָּאָד אַין שֹׁוֹן פָּוּן פְּרָעָסָעָן
שְׂמִירִיתָמִים. רְפָאָעָץ קְאַלָּאָרְהָאָטָן גַּעֲזָגָטָם, אָזָן בֵּי דָזָר
עֲגַלְמָעַטְאַצְּעָעָס פָּוּן דָעָרְרָפְּרָעָסָעָן קָאָן מַפּוֹן נִישְׁטָמָן
עֲפָנִינְעָן קִיּוֹן גַּאֲלָזְבָּעָג מִיטָּס: אַזְוֹרְדָּס וְגַעֲזָעָן
וְעַט דִּין אֵן מִיטְעָל פָּוּן דָעָרְרָמָכָטָן דָעָרְשָׁטְיִקְוָן
וְשְׂרוֹאַלְיִיסְטִיק אַדְעָרָא אַדְאָנָק דָעָם גַּעֲזָעָן וְעַ
לְעַן דִּי בְּלַעֲפָר שְׁטוּנְדָיָג בְּלִיבְעָן אוּמְבָעַשְׁתְּאַפְּטָמָן
אלָלוֹא: חַזְקָה אַדְעָרָא שְׂמָרְאַלְאַזְיִגְקִיט ? קַלְעַמְאָגָסָא
אַצְוֹן דִּמְפּוֹהָדִים פָּוּן פְּרָאַלְמָעָנָטָם הַאֲפָעָן אַבְגָּזְגָּזָמָן
שְׂמִירִאַלְמָעַגְיִקְיִים.

עם פערשטייטים זיך און דאס געועץ פון זהאר
לאזט נישט אונגענטערראפט פערבראכלענס פון
יע. פרומסע, אבער דאס געועץ ווארטט אפ דאס
עלרברעכטען פון דער אריינגענטער מילונג. זא
ליינונג אוין נישט קיון פערברעכטען אונז אין זישט
טראפטארא. באָר פאָר ריכלוֹת, פאָר אַריינְגּוֹת
יזן פריזוֹאָטָען זיין, מוה אונז דאָרָךְ דֵי מלוכה בע
טראפטאָען דעם זשהָרְבָּלִיסֶט, דאס פֿרְיוֹאָטָעַ לעפּוֹן
יז לְאַטְזָעַ דעם אַיסְדָּרוֹק פון רְהַאיָּעַ קָאָלָאָר בְּפּוֹרְזָ
ערט אונז דעד זשהָרְבָּלִיסֶט קאָן זיך נישט מערטִיאַ
יגען צערמיט וואָס זיינְגַּע אַיְנוֹרָמְאַנְצִיעַס זונְעַן רִיכְ
יגען ד מלוכה היה אָע דעם גְּרַעַן באָטָעַן פון בְּרָ
יע. אַיְן בעשטראָפְט פְּאָרָרְ רְכִילָה, אַיְן אַיְן דעם
אל, ווֹעַן דֵי גַּעֲרָאָכְטָעַ פְּאָקְטָעַן זְעַבָּן לִיבְצָיגָ.
אָר אַזְרָקְ ווַיְהִיל עַם אַיְן דֵי רִיחָן ווְעַגְעַן מלוכה-
זְעַבָּן פְּאָמְטָעַ אַזְרָקְ זְיַוְן קִין רִיחָן ווְעַגְעַן
בְּלִילָה, אַזְרָקְ דֵי פְּאָקְטָעַן ווְעַלְקָעַן דָּעָה זשהָרְבָּלִיסֶט
דרונְגָט, זְעַנְעַן רִיכְסָגָ.

דאס פראבלעט פון דער אונדערונגיגער פרהעסע
ו בים היינטיגען טאג פיל מעחד פערוינקלט,
דאם איז געווען זום סוף פון 18-טצע יאהרבה-
פערט. די אונדערונגיגע פרהעסז האט אין דז צייד
גען פון דער גראטצע. פרהעט זונע וועואלאטצע
עד-ית בלוז דאס בעוועיזו זה אונדער גראט צווען
זונ פריינען זונראבליסט אונזון ארט פוגים פרא-
עלגען פאַכטטען שקלאָפּ פון דער רעהרונג.
ז אונזער עפֿאָכּ איז דאס פראבלעט פון דער אונד-
עהונגיגער פרהעסז פיל פערוינקלטער. דא שפּ
ז אַלְעַד אַקְאָמִישׁ בעוֹינְגֶּנוּן, דע' קאָזֵץ
ז אַבְטַחֲרָעַסְצָן, דער גְּרוֹפְּעַן. ענאייז, באָר אַלְבָּ
דער זאוֹנְגָּר קאָמֵףּ קאָן טַילְמָאָלּ פַּעַדְקְּרַבְלָעָן ז
ונְאַפְּהָעַנְגִּיגְקִיטָּה פון דער פרָאָפָּעָ, קאָן ז אַפְּרָ
שְׁתִּים פַּלְשְׁטַבְּרִיךְ זַיְהָ פְּרָאָפָּעָ פַּרְשָׁטָקָאָצָּה, וְזַיְהָ עַסְּ
בְּגָעָן דַּאַס פְּרִיעַז וְאַתְּ אַיְזָעָן פָּזַן דַּי דִּיקְאָז-
לְרָעָן, דַּאַס פְּרִיעַז וְאַתְּ אַיְזָעָן אַיְזָעָן גַּזְלָלָ
גַּזְלָלָן דַּי וְאַכְטַגְסָטָעָ פָּעַדְעַטְעַנְיָישָׂ פָּזַן פְּרִיעַז פְּעַקְעָדָ.

א בלהטל געшибטע פון דער פרעסע אין פראנקריך

פֶּרְזָן ב. מִירְסָפִי

בעקבומו לא גוועיסען וויזה פון אלע צייטונגס-אָוּן
טיפערעהמונגען. דער קייזער פלאטן אפט איבערעד
וואַרדי זערערטער: "די בעלטער דארעצען נישט דראָקען
קיין זיעוח וואָס זונגען פאָר דער רענירובג בישט
אגעגעבעהム, אָזֶן. לאָגֶן, ווֹ די דאָזונען זיעוח זונגען
בישט אָלעמען בעקאנטן, אָן דעמאָל דארע מער זי
וירשט אָהוֹדָאָן בישט דורךן, ווילט סְמִינְיָה
שׂוֹן קָרְדָּאָן אַיְלָעָר דֵּי קָרְדָּאָן". אָן עַשְׁת אָן דער
צִיְּתָן פָּוֹן דֵּי הַגְּדָרָתָם טָמֵג (די צִיְּתָן ווֹן נְאַדְלָהָן
הַאֲסָטָעָהָן פָּעָרְלָאָזָעָן דָּעַם אַיְבָּזָעָל עַלְפָאָן וְאַהֲדָהָן
עד אָין גַּוּאוּן פָּעָרְשִׁיקָּט אָן הַאֲסָטָעָהָן
פָּאָלָעָר דְּיָאָהָלָעָן".
הַקְּאַטְּיִיסְטִיכָּלָם פָּוֹן יְסִטְּעַלְגִּיסְטָעָן אָנוֹ אָנוֹ
פָּוֹנְדָּר דְּרַאְגְּזִינְגְּעָנָעָם טָאגֶר, אָבָעָר דֵּי רַעֲקָעִין
אָגָּבָג פָּוֹן אָזָעָלָכָן רַיְזָן שָׁאַנְטָאָוָשָׁבְלָעָטָעָר אָדָעָר פָּוֹ
אָזָעָלָכָן בְּלָעָטָלָה וְהֵי דָעַ, "טָאָרִיךְ פָּוֹן דֵּי מְלִידָלָה
פָּוֹן פָּאָלָעָר דְּיָאָהָלָעָן".
הַדָּעָה אָמָּרָה דֵּי גַּוְּבָּהָאָטָן דֵּי פְּרִיעָרְבִּיתָגָן
שַׁיְּקָה גַּוְּוֹאָרָהָוּ אָלְפָן אַיְזָעָל פָּוֹן דֵּר הַיְּלִינְגָּה הָעָ
לְעָבָן) האָמָּר אַבְּגָּזָעָן גַּעַחַתָּן גַּעַפְּגָּעָן אָזָא
פְּרִיעָרְבִּיתָגָן וְאָסָא אָזָא פְּרִיעָרְבִּיתָגָן דָּעַר
בְּעַדְמָאָגָט אָין דָעַר גַּאֲבָצָר צִיְּתָן פָּוֹן דָעַר פְּרִיאָן
צְוֹוִוִּישָׁעָר דְּרוֹוֹאָלְזָעָן.
הַדָּעָה אָמָּרָה דֵּי גַּוְּבָּהָאָטָן דֵּי פְּרִיעָרְבִּיתָגָן
שַׁיְּקָה גַּוְּוֹאָרָהָוּ אָלְפָן אַיְזָעָל פָּוֹן דֵּר הַיְּלִינְגָּה הָעָ
לְעָבָן) האָמָּר אַבְּגָּזָעָן גַּעַחַתָּן גַּעַפְּגָּעָן אָזָא
פְּרִיעָרְבִּיתָגָן 1792 אָין גַּעַפְּגָּעָן אַזְּוֹעַן עַשְׁאָבָצָר דָעַר
עַדְשָׁטָעָר אָקֶן פָּוֹן אָפְּרִיאָפְּסִיךְבָּעָלָעָן וְשַׁחַרְגָּלָעָט
דִּיאָ�ן, דָעַר דָעַקְזָטָן פָּוֹן יְאָהָר 1793 בעשְׁטָרָאָט
1788

העד טעראר האט אונטנטויט דע פרייער פְּרִיעָען
די מלילע פון די אונדערש דז'בקענדו זעגעו דע-
שמיטק גוועראדע דורך ווואלאציאונערען טריבונאל,
אין אונטומט 1792 אויז גוואפאנט אונטונען עטנטאכט דער
ערשטער קאָפּ פון אַפְּרָאַפְּסִיאַבְּלָעָן וְשָׁוֹבְּאַלְּסִיט
דייזאָן, העד דפק-עט פון יאָהָר 1793 בעטנטאַט
מייטן טויט פאָר קאָבָטְרָה. רְאוּוֹאַלְּגָעָץ אַין דעֶרֶת-פְּרָעָט.
דאַס שְׂרֵצְקָלְבָּעָץ גְּזַעַן וְפָעָן כְּלָדְעַטְגָּטָעָץ שְׂלִיכָּט
איְזָין אַין העד קאָטְגָּאָרְיָעָט פון פְּרָאַפְּרָטִילְטָעָץ אַין
וּשְׂרָגָלְלָטְטוּ אַין שְׂרִיבָעָץ. העד לעצטער קְרָעָעָץ
פון העד פְּרִיעָען פְּרָעָט אַין העד אַרְטִיקָלְפָּלָעָן
דָּמְלָלוּוּ גַּשְׁרִיבָעָן פָּאָרְן טוּיט: מַעַן וְילָן, אַין אַזְּרָעָת
העד טָאָרְאַדְּגָנוּג זָאָל זִיךְ גַּעֲפָטָעָן טְעָמָאָר. טְעָמָאָר
פָּהוּ שְׁלָכָטָע בְּגַזְבָּר. זָאָל אַוְיָחָד העד טָאָרְאַדְּגָנוּג
זִיךְ גַּעֲפָטָע פְּרָעָט-פְּרִיעָעָת. אַזְּנָן די דָּזָאַיְינָעָךְ פְּרִיעָע
זִיךְ גַּעֲפָטָע, פְּאַקְטִישָׁע פְּרִיהִיטָע פון גַּעֲרָאנְק אַזְּנָן
אוֹסְטָוָאַדְּפָּנוּ אַזְּנָן קָאנְטָרְדָּהָעָן אַלְּזִיכְרָעָרָעָן.

העכער שלגנעם זיך אונדער אונדער דער פְּרָעַסְפֶּרְרִיהִיט אֵין צְפִּיקָן אַיִּיגְשָׁתְּצָלָט גַּעַם
וְאַרְעַן אַין דָּעַר צִיְּטָן דָּעַר דִּירְעַקְטָאַרְיָעַ מִלְּט
פְּרָעַסְפֶּרְרִיהִיט פְּלָעַגְנוּ זִיךְ בְּנַעֲמָנוּ דִּי נַעַמְלָעַן
רַיבְגָּעַן פָּנוּ גַּעַשְׂוֹאַזְוֹעַבְן. וּפְלָכְלָעַ פְּלָעַגְנוּ אַזְוַיְדָעַ
צְטָעַר אַנְגְּעַתְּחַיְּבָעַן אַנְגְּעַנְתְּשִׁירְבָּעַם קַאַמְּפָרְתִּיהִיט
טַרְגָּעַן בְּעַפְּרִיאַיְוֹנָסְ-אַרְטִילְגָּוּן פָּאַר דִּי מַכְתָּרְבִּי
טָעַר פָּנוּ דִּי מַנְאָדָרְ-כִּיסְטִישָׁע בְּלָעַגְעָר, דִּי זְשָׁרְבָּא
לִסְטָעַן פְּלָעַגְנוּ אַנְגְּבָעַשְׁתְּרָאַפְּט אַנְפָלְעַן אַיְמָעַ
רַעַגְרָוְגָּן אַיְמָעַן דָּעַר אַיְמָעַ
הַאֲטָזִיךְ אַרְטְּגָּוּזְעַן שְׁמָדָרְקָעַן פָּנוּ דָּעַר אַיְמָעַ
רַעַגְרָוְגָּן דִּי צִיְּתָנְגָּעַן פָּנוּ דִּי לִבְעַלְעָן. דִּי פָּאַמְּפָלָעַ
דִּי דָּאַגְּגָעַ פְּאַסְכָּוּלְעַן הַאֲבָעַן מַאֲבָעַ הַלִּסְטָאַרְקִיעַן
שְׁטָרְעָבָגְן פְּעַרְאָוְסְ-יִילְלָט דָעַם רְצָוְשִׁיכָן פָּנוּ יְעַנְעַר צִיְּתָן
וְאַלְכָעַר אַיְזָן דָעַר וּמַרְקִינְקִים אַיְזָן אַיְזָן
גַּעַונְעַן דִּי מִבְּסָטָאַרְעַן אַזְנָן פְּרָעַעְפָּצְטָעַן, אַזְנָן אַיְזָן כְּרַעַפְּ
טֻמְבָּמָעַר 1870 גַּעַונְעַן וְשָׁהָרָאַלְלָסְטָעַן גַּעַונְעַן אַיְזָן;
צִיְּתוֹנוֹיְלָגָעַר רַעַגְרָוְגָּן פָּנוּ דָעַר רַעַגְרָוְלָקָן. וְסַחַטָּה
רַעַגְרָוְגָּן.

בַּיְיַיְבָּיְלָטָעַן זָהָן אַנְסָר וְאַסְטָעַן לְעַזְעַן, רַכְבִּילְוָה,
בְּשַׁמְּ אַנְשָׁטָעַנוֹרְעַן דָּזְלָעַעַן - לְזָהָן אַיְזָן דָעַר סְטִילָה,
דִּי דָרְתִּיעַ וְעַזְבָּלָק זָהָן יָאֹהֶר, צָהָן יָאֹהֶר הַאֲטָזִיךְ
הַוִּוְיָט וְיִשְׁתְּגַעַנְתָּן זִיְזָן: דִּי רַעַדְאַטְאַרְעַן פְּלָעַגְנוּ בְּין
עַס אַיְזָן עַבְלָה דָעַם 29 יְהָלָל 1881 אַרְטָגְעַנְגָּבָעַן
דָעַם אַלְגָּעַץ. דִּי מַוְרָאַדְגָּעַז זְלָפְרִי פָּנוּ מַכְתָּחָן,
דָעַם פְּרִיבְגָּן פָּנוּ פְּאַלְקָן הַאֲטָפְרָטְגָּעַזְעַסְטָס דִּי טְרָאַרְזָן

מיט אַפְּאַמְּשָׁרְלָאנְד בְּלָאֶש אַז דְּשָׂרְהָאנְד

וְלֹא־בָּגַד עֲבֹדָה־עִזּוּז וְזֶה רַחֲקֵל אַמְּרִיךְעַן. אַנְיָן אַמְּרִיךְעַן
וְלֹא־בָּגַד בָּגַעַן דִּי בָּגַעַן טַסְטַע אָנוֹן דִּי בָּגַעַן טַסְטַע קְרוּבִים
אַלְעַן פָּאָפְּלַעַע אַמְּגַלְעַן רַוְשִׁישַׁן מְלוֹכָה־הַלְּיוּת,
דִּי אַמְּגַלְעַן קְאַבְעַר דִּי אַפְּאַצְעַר וְוּעַט אַיְיָן שְׁאַבְעַן אַ
גְּנַדְעַן פָּן וְוָסַּן נָאָרָה וְגַלְעַת, עַד וְוּעַט אַיְיָן
וְלֹאָן אַסְׂטוֹאַקְטַעַן קוּדְעַן בְּזַיְם אָנוֹן וְוּעַט דֻּעַם בְּזַיְם
דְּבִינְדוֹעַן מִסְׂגַּדְעַרְתַּן בְּזַיְם עַד, וְזַאֲכָדָם אַמְּרִיךְזָה

הען אונטשׂ דע טעמַן שפֿאצִירט...
אנטּר בְּיֵדָם אַלְעַם שְׂמִיטַת די עֲרוֹבֶסֶטֶן אַמְעָרָה
געַגְעַטְעַט בְּפַעַזְעַטְעַט הַעֲכָרָה, זָוִי מַיאָזִין גַּוְזָאָזְבָּטָה
געַגְעַטְעַט אַיְחָד צְזַנְקָעַן אַיְנָאָאַפְּעַטְעַט. זָוִי לְאַיְטָעַן-
ארְטִיכְלָעַן צְזַנְקָעַן סָאלְגָּעַן אַגְּנָעַן מְלָאָן. נַעֲמָרְבָּטְעַט

בנץ פון די איזידור אונדראשע צענומיטען זענען זאכליין,
בעו גוט אונגענער בפֿען אוון בעיליכטען ריבטיג די
טעונזענדשען, די איזיפֿאנַדָּהָאַתְּגִּינְׂן אוין אויסשעפלִין
שטיטים ווישט ניזדריגער וו די אינפאָ מאַזְעִיטְסְּפּֿן

גוגומען איראָדְעַתְשָׁעַ צוֹיְזָבָגֶן. זִי טַעֲמַרְאַלְעַד
אַסְטְּלְוִיְשָׁע אַיְזָן מַזְוִיְקָלְלִישָׁע קְרִיטִיק אַיְזָן קְאַמְּפָעַד
נַסְטָן אַיְזָן פָּזָן אַגְּטְעַן טָאן. אַנְיָב אַגְּמְגָלְמְפָעַטְעַד
קְעַטְעַן הַאַבְעָן עַרְפָּאַלְעַן, אַן וּוְעַדְעַן גַּעַשְׁבִּילְעַד

וְאֵין אָזֶן עַל בִּשְׁתָּוֹת צְלִיבָה דָּעַד שָׁלֹךְ פָּזָן דָּקָר
הַקָּדָשָׁה, אֲזֵן מִין, אֲזֵן דִּי אַמְּצָרִיקָנִינְשָׁע בְּלַעֲטָאָה.
דִּיזְׂעַנוּ גַּבְגָּו הַזְּהָבָה אֲזֵן דָּעַז, וְהַנְּוִיכָּט פָּזָן אַגְּפָנְפָרָ
פְּטָמְקִים. דִּי טַעַצְטָרָאַלָּע אֲזֵן קִינְסְטָלְפְּרִישָׁע אַגְּבָן
דְּלַעֲגָעָע אֲזֵן בִּשְׁתָּוֹת אַגְּמָנָרְגָּוֹוְאַבְּגָעָן דָּאָר בָּעָ

טיטילכער זיין פון דער ציינטונג, אויגן דאס רעד-
ענמִירען אַבְּאַלְּטִיסֶט, אָזֹועֵד אַ פֿוֹגַעַן קָאנְצָאָס סָה-
עַס דָּזְרָפָאָר, וּוַיְיל מַעַן מוֹזָעָה, אָס סָה צָהָאָ-
דָּעָם רָעַקְלָמָעָן-אַנְגָּזָט וּוַיְלָכָעָר טְרָאָכָט אָס גָּזָ-

העיבישו אוון שטראוס זי' דורך אין דעת ציירונט
דים באָרְגֶּמֶן טַפִּיאָ אַיקֵם האָט מעז בעטער
עֲזַבְּבֶּת אַ זְיַגְּעָרָ וְאַס אַיְזְעָזְבָּן בעשָׂרָ
דְּסָמָם בְּרִילְאַנְטָן, אַ מְהֻבָּה פָּוּן עַיְלְטִישָׁן

ס. פְּאָלִי אֶבְּאוֹן

תאוש, וועלכע געהמת ארטז די מגעישליך שוואָבַּן דער ווֹלְטָם, אַנוּ אַרְטִיקָעֵל פָּנוּ אֲבָרִיהֶמְטָמָצָן אַרְמָעֵיד כירערל וועגנַי קִינְפִּיטִיגְעָן קִרְבָּה. פָּנוּ אֲבָקָאנְטָמָעָן אֲרַגְּשָׁל לֹזִיט אַיְזָר דָּא קָאנְטָמָעָן אַגְּשָׁוֹסָעָן. אַגְּשָׁטָאָט צָר לַיְעָנָע בִּימְפָּעָקָאָצָּאָרָעָה וְעוֹגְעָנוּ דָּעָר מַאֲדָעַ בָּרָע אַ-כִּימְעָטָמָרָה. קוּנְעָרָפָן אַלְטָעָטָמָם בְּעַשְׂרִיבָתָה וְוְאַזְּוִי עַצְּמָה אַזְּמָעָנָהָעָפָן בְּאַסְטָאָן מִימַּת הַבְּדָעָרָת יָאָהָר צְרוּרִיק, אַזְּמָעָנָהָעָפָן דִּי זַיְמְטִיגְסָטָע גַּעַשְׁעָהָבָשָׁעָן. אַין פָּעָלָוָה אַזְּמָעָנָהָעָפָן פִּיבָּךְ מִינְגָּת זְוִינְטָהָרָן... אַין דִּי דְּרִצְחָילָת בְּעַקְוֹדָאָטָמָעָן וְעוֹגְעָנוּ מַאֲנָאָרָטָן... אַין דִּי נְקָאָן גַּעַמְבָּנָן פֶּל דַּהֲמָהִיטָּעָן אַיְזָר אַזְּמָעָנָהָעָפָן. אַלְעָ בִּילְאָגָעָס זְוִינְגָּעָס אַזְּמָעָנָהָעָפָן אַלְוָסְטָרָדָה. אַפְּעָי דָּאָזָן וְבָהָ בִּשְׁתָ אַלְןָ, עַס קָוָאָט אַסְפָּעָט. אַפְּרָדִיקָע אַונְ אַזְּעָעָן. פָּאַלְטִיךְ, אַוְיָזְעִיךְ. סְפָאָרָט. צִיעָלָן בְּיוֹלָאָגָע אַבְּוֹי-בְּיוֹלָאָגָע, בִּיעַ הַיְמָעָל-קָרָאָצָס, פָּרָא-חַטְשָׁעָן, פָּלְעָגָרָה אַ-בִּיאָלָעָן וְאַגְּרָאָן. אַגְּרָאָן אַלְרִיבְּגָוּרָאָפָן אַין קָוָישָׁ אַיְזָן צְוִיָּה.

יידיש: פוז פֿסְחַ קָאָפְלָאוּ

אָנוֹ שָׁאֵל צַצְנָטָה: הָעָרָ, זֹהָן אֲחִיטָבֶס
אֲגַת יְבֻנָּר: אָטְ בַּי אָזָה, מִין תַּאֲרָ!
אֲגַת שָׁאֵל אֲיהָם: פָּאַרְוָאָס הָאַסְטוֹ
עַמְמָכֶט אֲבָנוֹת מִיטָּה, דָּעַם בְּנִישָׂרִי
נְגַעֲבָעָן בְּלִוִּית אֲיהָם אָגָן אֲשּׁוּבָרֶד
אָנוֹ אָוִיךְ גַּעֲרָעָט פָּאַר אֲיהָם בְּיִגְּאָטָם
פָּאַר אֲיהָם פָּאַר אֲלָקְעָרָר גַּעֲשָׁמְלָטָן!
גַּמְמָקְעָגָן מִידָּה, וְיִהְיֶתֶסֶת טָאנָ!
הָאַטָּא אֲחִימְלָךְ, אֲיהָם גַּעֲנָמְפָעָרָתָן:
אָנוֹ וּעָזָן צְוִישָׂעָן דִּינְעָן גַּנְעָכָט
אָוֹן גַּעַטְרִי, וְיִדְזָן דִּיקְדָּן?
אָנוֹ עַר אָיִן דָּאָה דָּעַם קִינְגָּס אַיִדּוֹם,
דִּין הָלוֹן דִּעְזָי גַּעֲכָבְפָרְמָסְטָעָר,
אָנוֹ שְׁטַבְרָגָן גְּרוּיִיט צָנָ דִּין בְּעַפְעָהָל!
פְּאָה אָיִן עַס הַיוֹמָת דָּעַר עַדְשָׁפָרָ מַאלָ?
אָוֹ אַיִּהְךְ וְאַל מְרוּצָנָי גַּאֲתָ פָּאַר אֲיהָם?
נְיִינָן, קִיבָּגָן, מָהָה, נִישָׁעָן שְׁלָלִיָּגָן אַבְּגָן,
וּוּוֹיְלָסָן קִיְּוָן דָּהָה בְּעַקְאָבָט גַּוּוֹעָן,
נִישָׁט מִידָּה אָנוֹ נִישָׁט מִין הַוְּגָעָנִיד!
אָגַט שָׁאֵל אֲחִימְלָעָן:
מִזְוֹת שְׁטָרָבָעָן, מִלְּטָדִין הַזְּוּגָוִונְד!
אָנוֹ הָאַטָּא בְּעַזְוְילָעָן פָּאָלָד יִי לְאַפְּנִיסָּס,
וְאַוְהָאָס שְׁטִיעָן אַרְוֹם אֲיהָם: פְּעַרְזָעָהָמָט
אָנוֹ שְׁלָאָטָן צָוָּט גַּאֲטָס בְּהָלִים,
וּוּוֹיְלָסָן פְּלָעָעָן הַאָבָעָן זַי גַּעֲפָאָסָט,
אוֹ דִזְדָן אַיִּן פָּוָן מִידָּה אַגְּטָלָאָפָּזָן,
אָנוֹ שְׁטִילְעָהָדָהָיִיט נְזָר אֲיהָם גַּעֲשָׁמְלָטָן,
עַט הַאָבָעָן אָפְּצָר בְּשָׁת גַּעֲוָאָלָט
קִינְגָּס קְנָעָכָט זַי שְׁלָגָעָן פְּלִיטָט
אַזְוִיְּהָ כְּהָבִים דִי הַעֲנָן אַוְיְשָׁטְרָעָעָן,
אָנוֹ סְזָאָט דִזְדָן קָעָנָג אַזְאָגָן:
גַּיְיָ דָו אָנוֹ שְׁלָגָן דִי בְּהָנִים,
אָנוֹ דָאָג דָעָר אַדוֹמִי הָאָטָם
דִי כְּהָבִים גַּעֲשָׁלָעָן צָוִיט
אַיִּיז אַיִּין פָּאָ, פְּוֹנְגָוָאָכְגִּיז מָאָן,
אָנוֹ עַר הַאָשָׁמָן שְׁוּזְרִיךְ אַיִּהְךְ צָבָב,
דִּי שְׁטָאָט פָּוָן כְּהָבִים, צְרָשָׁלָעָן,
פָּוָרָן אָנוֹ פָּרָן, בֵּין וּוֹגָאָזָן וּוֹגָקִינָן,
בֵּין אָסָן אָנוֹ אַיִּזְעָל אָנוֹ אַיִּיחָה שְׁלָפָם.

תְּהִלָּתָם דַּי הַאֲסֹת אֵיתֶם גַּעַשְׁלָגָנוּן טָלָט !
וַיַּלְגַּט פָּעָרוֹקָלֶט אַיְן אַכְלִיד,
הַבְּאָרֶת הַבְּטוּרֶן אַפְּדָן, גַּיְיָ אַפְּנָן בְּעַהֲם,
קְרִיוֹן אַבְּדָעָרָעָן אַיְן וַיְשַׁתְּ פָּרָאָן !
תַּאֲגָת דַּזְּדָן אַחִימְלָהָן :
נִשְׁתָּא קִין בְּעַסְרָס ; גַּיְבָּא אַחֲרָי
— מַגָּר —
אוֹנוֹ דַּזְּדָן אַיְן אַנְטְּלָאָצָן ; וַיְתַעַּר
קְרִיוֹן גַּחַן, צָומָקִיבָּגָן אַכְבִּישָׁן,
אַנְנָן סְמָעָגָן אַכְבִּישָׁן קְבֻּעָתָן צָזָ אַיְהָם :
אַטָּא דַעַר אַיְן דַעַר דַעַר קְיִינִיגָּדָן !
הַיְהָמָט דַהָא אַיְהָם גַעַשְׁלָגָלָט מִיטָעָנָן ;
שְׁשָׁאָול שְׁלָאָנָט אַיְן תְּזִיעָנָטָעָר
אוֹנוֹ וּווֹי סְמָעָתָן דַהָא וּסְמָעָתָן דַהָא עַדְרָהָעָרָט,
הַדָּאָט עַר אַיְן האַצְּצָעָן וַיהֲ דַעַר שְׁרָאָקָעָן
אוֹוְיָהָאָז זִין שְׁכָל בְּאַלְדָּר כְּפָרְשָׁתָעָלָט,
פְּאָרָד זִין גַּזְמָאָכָט זִין דַזְּדָן מַשְׁגָּעָן,
גַעַעַכְיִיכְבּוּט אַיְיךְ דַזְּדָן טִזְעָעָטְרִילָעָה,
גַעַעַכְיִיכְבּוּט זִין גַאֲוָעָרָן אַיְלָעָן גָּאָס .
אוֹוְיָהָאָז וְזָנוֹנָט צָזָ זִין בָּעָטָן קְבֻּעָתָן :
וְאַיְלָהָר דַעַת דַעַת אַיְלָהָר מַשְׁגָּעָנָעָר !
צָעָר וְזָאָס הַאֲסָט אַיְלָהָר מִירָגָרָהָר ?
צָעָר סְפָעָהָלָט מִרְאָהָר מַשְׁגָּעָהָר נָאָה,
וְאַבְּוֹאָס אַיְלָהָר הַאֲסָט אַטְאָה דַעַס גַעַרְבָּאָכָט
מַשְׁגָּעָן מַאֲכָעָן זִין בֵּי מִיד ?
אַטָּה דַעַר זָאָל קְמוּנָן אַנְמִינָהָן ? — מַד .
אוֹנוֹ דַזְּדָן אַיְן פָּרָן דַאֲרָץ אַוְעָץ,
אַבְּאַבְּרָוָעָן זִין דַעַר וְיִלְעָזְלָלָים ;
דַעַר הַעֲרָעָן וְעַס דַי פְּרִידָעָר אַטְאָה דַעַס גַּבְנָעָץ
אוֹוְיָהָר אַיְלָהָר דַאֲסָט גַּבְנָעָץ הַוְיָגָעָלָנָה,
זָעָמָעָן זִין צָזָ אַיְהָם גַּעַקְוּמָעָן .
אוֹנוֹ סְמָעָעָן זִין צָזָ אַיְהָם פְּעַרְקָלְבָּעָן
גַעַדְרִיקָטָעָן אוֹוְיָהָר פְּעַרְשָׁוְלִידְגָטָע
צְוַרְתָּאָמָעָן פִּיר הַבְּדָעָרָת פְּרִידְבְּתָעָט אַיְן —
אוֹוְעָעָן עַד וּוּרְתָ אַיְבָעָץ זִין אַהֲרָן
גַעַשְׁקָט דַעַם מְלָאָה, מְוֹאָב וְאַיְזָן ;
דַעַר לְרִיבָמִיּוֹן טְמַעַן אַנְמִינָהָן מְאָמָן

אנו דוד איז אועזען קיון בובּ
אדריאן צהט כהן אהימלען ;
אנו אהימלען האט געטעןערטן.
וועז ער דהט דהן בעגעגעט
אנו איהם נפערעט : פארוואס אלין ?
פארוואס זישטא קיין מאן מיט דער ?
זאגט דהן אהימלען :

בעגעגעטן האט דער קעניג מיר
א סולד, לאַ קיבער זאל נישט וויסען ;
האָבָּאָה דִּי זונגען אָגְּזָגְּטָן,
מִיְּהָ אַפְּנָאָוָרְטָעָן דָּאָרָט אָן דָּאָרָט ;
אַיְּזָ אָזֶב דֵּה האָט פְּעָם בֵּי זֶה,
אַ בְּרוּתְּלָאָה פִּיבְּט, צִ וְאַצְּ עַס אַיְּזָ,
דָּעַרְלָאָבוֹן אֲהַרְנָה, וּזְעַלְּ אָהָ גַּיְּן .
אַוְּן אַהְימָלָה, עַנְפְּטָעָרִים אַיְּהָ :
בִּישְׁטָאָקְיָין, בְּרוּתָאָקְיָין וְאַזְבְּדָגָס,
בָּאָרְחִילָגְג בְּרוּתָאָקְיָין יָאָ פָּאָרָאָן ;
אָזְרָבְּ סְיַהְעָפְּרָעָבְּ לְלוֹזָן דִּי זונגען דִּי גַּיְּנָעָז
סְזָוּ פְּרוּזָן אָגְּגָהָיטָעָן דִּה .
זאגט דהן אַיְּהָ : מִיד זונגען שָׂוָן
דְּרִי טַעַמְפָּן פְּרוּזָן אָגְּגָהָיטָעָן,
אַזְרָבְּ אַוְּיְהָדָה טַשְׁעָנוּ בֵּי דִי גַּיְּנָעָז,
דְּרִי טַעַל פָּן אַלְעַז שָׂוָן אַוְּסָגְּרָיְגָיגָט,
סְזָוּ וְאַכְפָּלָגָס אַנְ אַזְרָבְּ פָּן הַיְּלָגָס .
הַאָט אַהְימָלָה אַיְּהָ דְּעַלְּלָאנְט
דִּי בְּוּמְ-בְּרוּתָאָה דִּי הַיְּלָגָע,
סְזָוּ שְׁלָהָן עַדְשָׁת אַרְאָגְּגָהָנְמָטוֹעָ
כְּרִי צַו לְיִגְיָעָן פְּרִישָׁע בְּרוּתָאָה .
אַזְרָבְּ סְאָמָן דֻּעָרְבִּי גַּעֲזָעָן אַ מְאָן,
סְזָוּ שְׁאָלָס קְנוּזָט, דָּעַר הַיְּפִיט-פְּאָסְטוֹן,
בְּצָהְיָסָעָה דָּאָגְגָעָט אַדְמָיִם,
זְוָאָס האָט בַּיְּמָן זִיר פְּרָהָאָלָטָעָן,
הַאָט ער גַּעֲהָעָט אַלְעַז אַפְּן גַּעֲהָעָעָן .
זאגט זְזִיד אַהְימָלָה ?
אַנְ שְׁפִּין, אַ שְׁוּעָרְד ? וּוְיל מִין גַּעֲזָעָר
הַאָבָּאָה מִיט זִיךְ בִּישְׁט מִינְגָּנוּמָעָן
וּוְיל סְיַהְעָז דָּעַר קְנוּזָה מִיהָ גַּעֲאַילָט .
זאגט אַיְּהָם דָּעַר כְּהָן : סְאָמָן פְּאָרָאָן
הַזְּוּוֹנָהָן זַיְּבָּרְגָּה דִּתְּמָלְבָּהָן

בְּשַׂרְבָּנָדֶשֶׁן

קיוו בעסערונג אין דער היגאנט האטען דע דעלגעסטען אויך דעם צווארענפער נישט געמאלאָן. פערקעהרט, איזן די שולעך, וועלכע געהערען צי די שולחיגאנע פוי, "טאַז" איזן די בעשפיינונגס-אָזֶק עזע צ'קלין, די צאָהיל קינדערן אָזֶק די זומאָז-קָאָלְגָּאָס — צָאָן גְּנוּיִינְג.

הנ"ג — צה וויליגן.
דעת צוואת מעביה נאטור האט אויסטיגעהערט די בעז
סימיטישע רעדעס אוּ האט אונגענימען בעשליטסען:
1) די צענתראלען פון טאָז מוז זיך מעהאר
פערלאַיבטען דעם פערוואָרלְאַטְעַן צֵרֶ
שטעאנד פון דע. שולְמָעַדְצִינְיָשָׂר השגהה אין די
חרדים אוּן מיז געפֿגען מיטלען זוי אָזֶן צו בעז
לקיעזען דעם אומפֿערשטעדְלִיכָּן ווֹ דערווילען פון
די לִיטְעַס פון זען החרדים צי דעם שולְדָקְטָאָן פון
טאָז אָנוּ אַיְגְּפִּיהָרָעָן שולְמָעַדְצִינְיָשָׂר השגהה
אין אלע חרדים.

(2) די ציטטראָלע מוו זעהמען, איז אַכט די נוֹזֶט
הַגּוֹן דֵּעַר אַדְמָעָה יְהִישָׁעַ בְּעַמְּלָקָעָרְבוֹגּ וּפְלָלָע
שִׂיקְתָּא אַיְהָרָע קִבְּדָעָר אַיז די פָּאָוּשָׁפּוֹעַ שְׁלָלָעַ, אַחֲנָה
בְּרִיחָשְׁתָּקָה, הַגּוֹבָשָׁעָלָע, אַנוֹ גַּעֲפִינְגָּן מִיכְלָלָעָן צָהָעָר
אַדְרָעָסְעָעָן די בעשְׁפִּיזְזְבָּן-אַקְצָעָן, פָּוֹן די שְׁפָלָעָן

(3) דע' צו אמצע באהר שטעהלט פעתה (מייט צד' ברידען עט אצעריט?) די ענטזוייקלונג פון דע' זומער-קאנ' לאכינעס אצעריט און ליעט פאר די "טאַז אַטעןילונג גענו אָרוֹסְטוּזָעָן אוֹיך' אַיבָּטָעָרָעָס פאר זוינטער-קאנ' לאכעריט. די הײַפֿט-פֿערוֹאַלטְגָּוֹן זָוֵל אוֹיסָאַרְבִּיטְעָי אַ פְּלָאַן, פּוֹן ווּבְּטָעָר-קָאלְבָּאַיִס אַן אַרְטְּגָּעָפְּעָן פְּרָע אַדוֹגְעַן אַי' דָּעַר פְּרָאגְעַן אלְעַ אַטעןילונג-געַן.

בעל-לאסן אַגְבָּזָמָעַן, אַוִיַּף קַאֲפֵיר פַּעֲרִיק
בְּזִישֶׁת. וְאֵס וּמִיטָּרָ ? צַי וּוּעַט אַיְזָנָגָע
פְּחִירָתָן וּוֹשְׁרָעָן שְׂלָה-גִּינְעָן ? צַי וּוֹעַלְעָן קִינְעָן . בָּעַ
הַוּמָעַן בְּעַשְׁבִּיתָזָבָן ? אָנוֹ אַפְשָׁר דָּיא ? אַפְשָׁר וּוֹעַלְעָן דִּי
לִיְּטָעַס פָּונְדִּי אַסְטָאָאַקְשָׁיָן אַדְבָּאוּגָאַזָּעָץ זָוַעַל

בכש פירהרין יי' פערדזון גוטען שול'בגע אין אלע שפער
וועווע זיי וועלען וויסען ווי בוניטיג שולמענדיצין אין
אווע זיין וועלען זיך בעקעגען מיט דיד בעשליך
סטען און צואמגענפהה, וועלען אלין אונקנטען בעצי-
הונגען מיט "טאָן" און וועלען דעם בלוז דאגן
אַדְּסְפּוֹלִיעַ אֶצְדִּיקְשׁוּ קְהֵלָה אַיִּזְגָּאָזְן, וּוּלְכָעַ פִּיהָרֶט
אֶת תְּלִמְדִידָהוֹה אַיִּזְרָאֵלָאַשְׁטָש פָּאָר 400 אֲדִימָה
סְפֻּטָּעַ יְזִקְשָׁע קִינְדָּעַר, אַרְבִּיטִיט דָּאָה אֶגְאנְזָיָה
הַאֲנָדְּבִּידָה אַנְדָּמִיט לְאַזְוֹעַר, "טאָן", הַאֲמָט אֶשְׁלָל
אַקְטָמָאָר פְּנֵי "טאָן" אָונֵן שְׂקָץ אַרְיוֹסָס אַזְמָעַד
וּמְעַט קָאַלְאָבִיעַס פָּוּן "טאָן" יְפּוּעַךְ יַאֲהָרָה 50-60

צומת צויליטען צוואר מעבנפאהר פון "טאז"

פואו ד"ר מ. שוואלבע

פערקז'ילטע בראשנערען און אין אלע שטעה אין אַלְעָן זֶה מִעֲרֵפְלִיכְטָעַ זֶה פָּעָרְשְׁפִּירְטָעַ דָּעַם
בְּלִיבְּגָאלְטַ, אָנוֹ דִּי לְאָגָעַ אַז גְּעוּזָאַ-עַזְעַן אָזְזַעְזַעְן אָזְזַעְזַעְן דָּרָעַ
אָנוֹ דָּעַרְטָעַ בְּעִירְהַמְּטָעַ „פָּאַלְקְסְגָּוּזְדַּן“ הָאָטַזְזַעְזַעְן זֶה גַּעַן
מְחֻזְטָן אֲפְשְׁטָלְעַן.

Łódzkie Towarzystwo ELEKTRYCZNE

Spółka Akcyjna
(Elektrownia Łódzka)

SKLEP

Piotrkowska 115

TELEFON 134-42

Oddział sprzedaży detalicznej artykułów elektrotechnicznych
GRZEJNYCH.

Posiadamy na sklepie: Imbryki do gotowania wody na herbatę. Maszynki do kawy i herbaty. Garneżki do gotowania różnych wymiarów. Wentylatory sufitowe, biurkowe i ramowe. Ozonatory. Inhalatory. Skrzynki reklamowe świetlne. Suszki do włosów oraz aparaty do masażu i maszynki do włosów. Kolby do lutowania. Żelazka do włosów oraz grzałki do nagrzewania żelazek do włosów.

Piecze różnego rodzaju oraz piecyki promieniujące. Poduszki elektryczne (TERMOFORY). — Odkurzacze. Szczotki do froterowania. Kuchnie, kuchenki i płytki. Piecyki do pieczenia ciasta, smażenia mięsa i drobiu, oraz inne artykuły elektryczne w zakres grzejnictwa wchodzące.

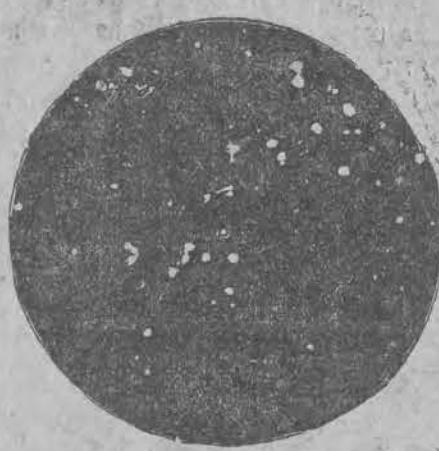
SAMOCZYNNE APARATY do gotowania i pieczenia
„IZOTERMY”
PRALNIE I MAGLE ELEKTRYCZNE „SAVAGE” —

Skład nasz jest obficie zaopatrzony w duży wybór żyrandoli, ampli, lamp biurkowych i nocnych, oraz armatur do nowoczesnego oświetlenia wystaw sklepowych, wnętrz sklepów i biur, które

sprzedajemy za gotówkę i na wygodne spłaty w ratach.

ŻELAZKA do prasowania
na raty, po zł. 2 miesięcznie.

PP. odbiorcy energii elektrycznej Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc., pragnący skorzystać z powyższego udogodnienia, zechcą się zgłosić do Sklepu Elektrowni, ul. Piotrkowska 115, gdzie po przedstawieniu jakiegokolwiek z opłaconych rachunków za dostarczoną energię elektryczną i załatwieniu formalności otrzymają nabyty przedmiot.

Zjednoczone Zakłady Włókiennicze **K. Scheiblera i L. Grohmana** Sp. Akc. w Łodzi.

**Zakłady wyrabiają wszelkiego rodzaju tkaniny
bawełniane i ze sztucznego jedwabiu:**

krośniaki, madapolamy, nansuki, prześcieradła, batysty, obrusy, ręczniki, chustki do nosa, chustki na głowę, płócienna kolorowe, drukowane, satyny farbowane i drukowane, kołdry deseniowe i gładkie, flanele farbowane, kolorowo tkane i drukowane, materiały pościelowe tkaniny półjedwabne i t. p.

Składy własne: Łódź, Warszawa, Lublin, Kraków, Katowice, Lwów, Poznań, Bydgoszcz, Wilno, Brześć n. Bugiem, Białystok, Lida, Równe, Luck, Krzemieniec, Pińsk.

W Łodzi - własny sklep detalicznej sprzedaży - Piotrkowska 48.

ZAKŁADY WŁOKIENNICZE **KAROL T. BUHLE w ŁODZI** Spółka Akcyjna

Istnieją od roku 1897.

Zatrudniają około 2000 robotników.

BIURO I FABRYKA

Łódź, ul. HIPOTECZNA Nr. 7/9

Telefon 195-44.

PRZĘDZALNIA CIENKA:

Łódź, ul. DĄBROWSKA 21.

Telefon 160-37.

Adres telegraficzny: **Katebu-Łódź.**
Skrzynka pocztowa Nr. 6.

O D D Z I A Ł Y: przedzalnia cienkoprzędzna, tkalnia, farbiarnia, drukarnia bie-
nik i wykończalnia.

Wyrabiają towary: bawełniane, Satynę i Adrię czarną, Genua-plusz, rypsy kolo-
we, batysty, nansook, liberty gładki i drukowany, sportowe ko-
szulowe gładkie i drukowane, panamę, flanelę Damasee, role-
towe, materiały ze sztucznym jedwabiem i jedwabie naturalne
drukowane.

Rok założenia 1885.

Rok założenia 1885.

Zakłady Włókiennicze

ADOLF HORAK

Spółka Akcyjna

Fabryka: Ruda-Pabjanicka pod Łodzią. • Tel. 151-73, 149-47 i 222-35

TKANINY BAWEŁNIANE:

płócienna fartuchowe i koszulowe, pościelowe, intety i t. p.
w kolorach trwałych gwarantowanych (indanthreny i hydrony)

PZEMYSŁ CHEMICZNY „BORUTA” Sp. Akc. w ZGIERZU

BARWNIKI SYNTETYCZNE (ANILINOWE)

I. Для włókienictwa

na bawełnę, sztuczny jedwab, len, kenopie i jutę:

Bezpośrednie (krezotynowe)

Starkowe

Kadziowe

Zasadowe

Naftoelanowe

Alizaryny do druku

na wełnę:

Kwasowe

Kwasowo-chromowe

na półwełnę:

II. Do celów specjalnych

na skórę chromowe

na drzewo, ratę i słomę

na papier, bibulkę, tekturę

do wyrobu laków

do tłuszczów — specjalność nigrozyny zasadowe

do wyrobu atramentów

KWASE I SOŁE TECHNICZNE:

Kwas azotowy
dwusiarczan sodowy
chlorek cynku i t. d.

Środki owado i grzybobójcze:

Arsenoborutol
Zieleń paryska
Kuproborutole
Kuproarsole
Floramina i t. d.

Związki syntetyczno-organiczne:

półprodukty do wyrobu barwników
Anilina, benzydyna, kwas H i t. d.

dla przemysłu włókienniczego:

Sulfanol B, Nigrofor i t. d.

Środki zwilżające i emulgujące dla górniczych materiałów kruszących

nitronaftalina, dwunitrotoluol, trójnitrilotoluol i t. d.

dla impregnacji drzewa

dwunitrofenol

Biuro główne: Zgierz, ul. Leśna № 30

TELEFONY: Zgierz № 19, Łódź № 121-01.

SKŁADY: Łódź, Warszawa, Bielsko, Białystok, Częstochowa, Poznań i Kraków.

ANATOL FRUMKIN, Łódź, CEGIELNIA
WYŁĄCZNE PRZEDSTAWIETLSTWO NA POLSKĘ tel. 117-18 **19**

Towarzystwo Krenholmskiej Manufaktury **Kreenholm pod Narwą,**
Przedzia bawełniana i tkaniny. :::: Skład komisowy fabryki przedzia i tkanin sztucznych „Chodaków” sp. akc.

Fabryka Filców Landau i Weile

Adres telegraficzny:
„Standau Łódź”

Spółka Akcyjna

Łódź, Starowółczajńska № 5, Telefon № 137-32

Adres telegraficzny:
„Standau Łódź”

Skład Fabryczny w Warszawie,

Nalewki 2a
Telefon Nr. 11-41-44

Fabryka istnieje od 1887 roku i wyrabia:

Wojłoki i filce siodlarskie, obuwiane, konfekcyjne,
tapicerskie, techniczne. Stożki kapelusznicze.

Odnaczenia:

Złoty medal na P. W. K. w Poznaniu 1929 r.

Diplom honorowy na Wystawie w Leodium.

Diplom honorowy na Wystawie Lewantyńskiej w Tel-Aviv.

КОИФТ НАР

אריגונעלע, נאראנט טירטער
בעטמע, ש פארז אומסטער
אין בילגינסטע ושרודוב בעט

, PHOS"

איבערלעך צי בעקמטען

Fabryka żarówek „PHOS” Łódź, ul. bisk. bandurskiego 16 (Sw. Anny)

אַוִיסְטָעֶרְלִישְׁהָרֵיךְ

ברוסט דראגט פון סענדאציזס און גראַג. — אין די הוייפֿרָאַלְעָן :

Boris Karloff, Gloria Stuart, Charles Laughton

אנַהוּגַּת 4 גָּמָּן. שָׂתָּה אָן יְוִשָּׂת 12 בְּיַמָּה.

דָּעַר זָהָל אַיִּז וּוֹעֲנְטִיכְּרָאַט אָן גַּעֲקִיחַת

דָּאַנְעַרְשְׁתָּאָגְּן דָּעַם 5 טָעַן, פְּרִוְּטָאָגְּן דָּעַם 6 טָעַן, שָׁבַּת דָּעַם 7 טָעַן אָן זָגְּנָתָאָגְּן דָּעַם 8 טָעַן יְיִלְּדָה. פְּרָאַרְיִינְגְּטָעָן קוֹן די לאַדְּגָדָר אָן

וּוְאַסְטָאַוּרְ בְּהַנְּעָם אַנְטָאַרְ דָּרְגָּהָגְּן אָן JANUSZ SZYNELER Vica Carl Pózio Szymański

I. Orsza, Hanka Radwanówna, Rita Konarzewska

אָן זָהָגַּן הַוָּמָּר

הָאָבָּעָן דָּרְגָּהָגְּן כְּבָדָר צְדָרְפָּעָן צְדָרְפָּעָן 2 אָן 12 מִינְיָן.

אָן דָּרְגָּהָגְּן : טָעַן, סְקָעְטָעָן, לִידָעָה, מָגְּנָלָגָגָן אָן רַעַיְתָאַגְּזָיָסְּן אָן דָּרְגָּהָגְּן :

A. PREJEAN I B. SAMBORSKI WIELKA GRA

אָן דָּרְגָּהָגְּן עַסְרָאָזָן : דָּרְגָּהָגְּן, לְעַבְעָדוֹן-דְּרוֹמָהָן אָונְטָעָן גַּעֲמָעָן

אָוִיפְּן עַסְרָאָזָן : דָּרְגָּהָגְּן, לְעַבְעָדוֹן-דְּרוֹמָהָן אָונְטָעָן גַּעֲמָעָן

אָוִיפְּן עַסְרָאָזָן : דָּרְגָּהָגְּן, לְעַבְעָדוֹן-דְּרוֹמָהָן אָונְטָעָן גַּעֲמָעָן

הַלִּיבְּתָמָּה אָן פָּאַלְגָּעְבָּדָעָן טָעַג : דִּי פְּרָעָהְלִיבְּסָטָעָן מוֹזִיקְאַלְיָשָׁעָן קַאַמְּפָרְלִיעָן פְּלִוְן סְפִּיאָוָן אָ. ג.

לְעַבְעָדוֹן פְּן הַעֲבָרִיקָה דָּעַם VIII

נַעֲסָכְתָּרְ פְּרָאַרְגָּהָגְּן דָּאָס פְּרִיוֹזָאָפָּעָן

בְּרִיךְ 1 זְלָאָטִי

פְּרִיךְ 1 זְלָאָטִי